BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
14 R
11 11

BREVIS TRACTATVS

DE IVRE ELIGENDI miniſtros Eccleſiæ,

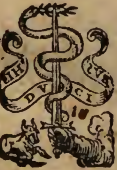
ET PRÆSERTIM ſummum Pontificem.

In quo ſacræ ſcripturæ, traditionum, conciliorum Eccleſiæ, Sanctorum Patrum, nec non hiſtoriarum auctoritatibus fides Catholica defenditur, & explicatur.

AVCTORE F. IOAN. Paulo Donato, Carmelitano, Theologo Bonon.

Et in cathedrali Caſalenſi ſacræ Theologiæ Lectore Publico.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

TAVRINI.
Apud Franciſcum Laurentinum.
M D LXXXII.

BREVIS TRACTATVS
DE IVRE ELIGENDI MINISTROS ECCLESIÆ, ET PRAESERTIM ſummum Pontificem.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Cap.1. in quo oſtenditur, quod poteſtas eccleſiaſtica non eſt immediatè tradita vniuerſitati.

TEntarũt multi excellentiſſ. & humaniſs. Dux veſpaſianæ. in conciliis Baſilienſi & Conſtantienſi poteſtatem in vtroque foro immediatè in totam eccleſiam collocare, & illa media in Pontificem Romanum. quod ſi verum eſſet, ſummum ſcilicet Pontificem auctoritatem ab eccleſia habe-

te,profectò dicere oporteret,dominū noſtrum Petro cum dixit in vniuerſum; Paſce oues meas,non Petro ſed eccleſiæ auctoritatē tradidiſse, quod quàm alienum ſit ab euangelio,conſtat ex promiſsione Christi Petro factá ob egregiam illius cōfesſionem; & ego [inquit]dico tibi, tu es Petrus & ſuper hanc Petram ædificabo eccleſiam meam,nihil enim ſupra ſeipſum fundatur, alioquin idem eſset fundamentum & ſtrues lignorū & ædificii, ſi ergo eccleſiam dicit ſe fundaturum ſuper Petrum tanquam ſuper petram, Petrus ergo eſt fundamentum, à quo tota ſtrues & ædificium dum pendet,ſuſtinetur,quomodo Petrus pendet ab eccleſia, ſi eccleſia pendet ab illo veluti tectum à fundamento? Præterea arguit Franciſcus à victoria in relect.2.de poteſt.Eccleſiaſti.in hunc modum; Aut conuenit poteſtas Eccleſiaſtica toti eccleſiæ immediate iure naturali vel humano,vel diuino, ſed nullo tali iure eccleſiæ immediatè conuenit talis poteſtas, non quidem iure naturali aut humano, quia poteſtas eccleſiaſtica

excedit

excedit & ius humanum, & naturale tum ex parte finis, quia ordinatur in finem ſupernaturalem, tum ex parte effectus, qui omnino omnem excedit facultatem humanam, vt eſt remiſsio peccatorũ, collatio gratiæ, euchariſtiæ conſecratio. Quòd verò illi non conueniat iure diuino, inde conſtat, quia huius poteſtatis auctor eſt Chriſtus, qui eſt caput omnis principatus & poteſtatis, vt habetur ad Coloſs. cap. 2. ad Philipp. cap. 4. ad Heb. c. 7. Ipſe enim dedit eccleſiæ Apoſtolos, prophetas, Euangeliſtas, paſtores & Doctores ad conſummationem ſanctorum in opus miniſterii. & ad Epheſios cap. 4. dicitur; Vnicuique veſtrum data eſt gratia ſecundum donationis menſuram: Si igitur Chriſtus eſt caput omnis principatus & omnis poteſtatis, manifeſtum fit chriſtum ab eccleſia principatum non accepiſſe. Et ſi Chriſtus dedit miniſtros & eccleſiæ præſules, & ab illo ſunt varia gratiarum dona in diuerſis, ergo eccleſia non conſtituit miniſtros nec Papam. Præterea ſi poteſtas eccleſiaſtica eſſet immediatè in vniuerſa

eccleſia, ſoli illi eſsent rerum eccleſia ſticarum legitimi adminiſtratores, qui eſsent ab vniuerſa eccleſia conſti tuti, ſed. D. Paulus fuit legitimus Apoſtolus, & tamen non fuit ab eccleſia immediatè electus ſed à Deo, vt ipſe teſtatum reliquit ad Galat: cap. 1. ergo poteſtas eccleſiaſtica non reſidet primò in eccleſia. Præterea; ſi per ſe vniuerſam eccleſiam eſset imme diatè poteſtas eccleſiaſtica, profectò cum Chriſtus ſit caput eccleſiæ, & ab illo ius eccleſiaſticum proueniat, illi dictum fuiſset; Ite in mundum vniuerſum, prædicate euangelium, remittite peccata, hæc quoties feceritis in mei cõmemorationem, & ſimilia. ſed hæc talia non demandauit eccleſiæ, ſed Apoſtolis, vnde & Ioan. cap. 20. dicit; ſicut miſit me viuens pater, & ego mitto vos. in illo ergo tota po teſtas eccleſiaſtica immediatè reſidet, cui dictum eſt; Paſce oues meas, Nec dicere poſſunt functiones iſtas Apoſtolis demandatas fuiſſe, quia ipſi vniuerſalem eccleſiam repræſentabant, imò erant, nam ſi id verum eſſet, cùm iam per te eſset eccleſia, quan

do Paulus fuit conſtitutus Apoſtolus, non fuiſſet eccleſiæ legitimus miniſter; quia ab eccleſia non fuiſset alectus. Præterea, Paulus in priori ad timot. cap. 4. fatetur Timotheum electum fuiſse, ſed non dicit à plebe; ſed ab epiſcopo, & ibidem cap. 5. dicit; Nemini citò manum impoſueris. Præterea; ſi poteſtas eccleſiaſtica eſſet immediatè in tota eccleſia, ſequeretur plebem non minùs conſecrare euchariſtiam, quàm ſacerdotē, nam poteſtas eccleſiaſtica duplex eſt, ordinis ſcilicet & iuriſdictionis, poteſtas ordinis reſpicit verum corpus Chriſti, ſed plebs non habet poteſtatem ordinis, ergo nec iuriſdictionis. Addo, quòd Poteſtas æconomica vt non eſt penès totam familiam immediatè, ſed patrefamiliàs mediante, ita poteſtas eccleſiaſtica nō eſt immediatè in tota eccleſia ſed in Petro. Et Ignatius in epiſt. 3. ad Magneſianos dicebat quòd Epiſcopus non ab homine ſed à Deo hēt promotionē. & cōcil. trident. ſeſsionē. 23. cap. 4. affirmat inſtitutos à populo vel principe ſæculari non eſſe eccleſiæ miniſtros. Præterea

terea arguit Caietanus; certum eſt, quòd poteſtas eccleſiaſtica primò fuit in Chriſto totius eccleſiæ domino tanquam in principe, eccleſiæ ſubdi to nequaquam, ſed epiſcopus adhuc eſt, & caput & princeps eccleſiæ, eſt enim nobiſcum vſque ad conſumma tionem ſæculi vt teſtatur Matth. cap, 28. & iudex viuorum & mortuorum vt habetur Act. cap. 10. qui etiam vi- uit Deus in ſæcula ſæculorum vt in Apocal. cap. 1. qui regnaturus eſt do- nec ponat inimicos ſuos ſcabellum pedum ſuorum, vt regius Pſaltes di- xit; ſed huius domini epiſcopi, & Re gis Petrus eſt vicarius, ergo vt pote- ſtas domini epiſcopi, & Regis non Pendet ab eccleſia, ita profectò nec poteſtas vicarii, ſunt enim eiuſdem rationis poteſtas domini & miniſtri: Augetur: Eccleſia in præfatione Apo ſtolorum vocat Apoſtolos vicarios Chriſti & non eccleſiæ, ergo Epiſco- pi ſunt vicarii Chriſti [Succeſſerunt enim in locum Apoſtolorum, vt opti me probat doctiſſimus Thomas vual denſis cap. 61. art. 3. lib. 2. doct. Antiq. fidei, & clemens in epiſt. ad Iacobum

fratrem

ſratrem domini,& Antherius in epiſt. ad epiſcopos Bæticæ,& Anacletus in epiſt.3. & concil. trident. ſeſsione.23. cap.4.& diſt.28 can. Quorum vices.] at ſi ab eccleſia iuriſdictionem haberent,eccleſiæ vicarii dicerentur & eſſent,ergo poteſtas eccleſiaſtica immediatè non reſidet in eccleſia. Confirmatur: Chriſtum enim abſolutam in cœlo & in terra habere poteſtatem manifeſtum fit ex illa Chriſti auctoritate apud Matth.cap.18. Data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo,& in terra, & Apoſt.ad Rom. cap 14. dicit: In hoc Chriſtus mortuus eſt, & reſurrexit vt & mortuorum & viuorum dominetur. Sæcularem autem dominatum prohibuiſſe in eccleſia ſua conſtat ſimiliter ex illo Matth.cap.28. Reges gentium dominantur, & qui maiores ſunt poteſtatem exercent inter eos,non ſic erit inter vos,& Petrus in priori ſua epiſt.cap.5. iubet præsbiteros paſcere gregem Dei,non velut dominantes in cleris, ſed velut formam gregis factos: Vnde & D. Thomas in illius loci expoſitione dicit, Apoſtolos & Martyres, nec non antiquos

prælatos ſuſcepiſſe prælaturas non dominandi cauſa ſed laborandi. Per ſæcularem verò poteſtatem intelligimus poteſtatem illam, quam nedum diuino muneri, ſed etiam meritis noſtris, aut natalibus tribuimus, talem autem poteſtatem à plebe ſcilicet vel tyrannide aut certe ab hæreditate dependentē in ſua eccleſia noluit Chriſtus eſſe, quia ſicut ipſe dixit, Regnum meum non eſt hinc, hoc eſt, ab electione vel tyrannide, ita voluit miniſtros ſuos non eſſe hinc, hoc eſt, non dominari in eccleſia vti ſæculares faciunt. Voluit ergo quòd ſicuti ipſe non habet regnum hinc, à Repub. ſcilicet, ita nec eius miniſtri haberent hinc, ſed ab illo voluit vocari tanquam Aaron. Obiiceret tamen aliquis, ſi eccleſiaſtici ſæcularem non habent poteſtatem, quomodo ergo ſummus pontifex Bononiæ, Romandiolæ nec non multis aliis prouinciis & Regnis dominatur? Molinæus ille acerrimus Romanorum Pontificum hoſtiſsimam vndique olens impietatem in tract. de vſuris, qui nunc ſub nomine Gaſparis caballii circumfer-

tur, credidit eccleſiaſticis nullo modo conuenire poſſe regimen ſecularem quia Chriſtus dixit: Regnum meum non eſt hinc. At verò decipitur, nam Chriſtus ibidem de ſpirituali regno loquitur, & fatetur ſe quidem regem eſſe, at regnum eius non eſſe terrenum ſed ſpirituale, ius enim regnandi defecerat à domo Dauid in Iechonia vt probat Thomas Vualdenſis arti.3. lib.2. Tom.1. Doct. Antiq. fidei cap. 76. locus ergo ille intelligi cùm debeat de Regia poteſtate ſpirituali, non eſt cur ex illo loco deducat ſcéleratus Molineus eccleſiaſticos non habere poteſtatem ſæcularem in rebus ſæcularibus & mundanis. Et ideó D. Thomas.2.ſent.diſt.vltima in expoſitione textus dixit: Papam vtriuſque poteſtatis habere apicem & reges & imperatores abſoluere & inſtituere: hoc idem iſte Angelicus Doctor dicit lib.3. de regimine principum cap.10. Et Pius quintus Pont. Max. id optimè probat in Bulla, qua coſmum Medicum Magnum in Ethruria Ducem declarat & cóſtituit. Sed ad rem noſtram redeundo: dicimus, fieri non

 poſſe

poſſe, vt eccleſiaſtica poteſtas ſit immediatè in vniuerſitate, nam per Ieremiam promittit Deus ſe daturum eſſe paſtores, qui regerent nos ſcientia, & doctrina, vt patet cap. 3. Sed in omnibus non eſt ſcientia, vt dicit. D. Paulus in priori ad Corinth. cap. 8. ergo vulgi non eſt regere eccleſiam Dei. Et ab initio mundi ciuitati Dei vnus præfuit Adam, vnus Seth, vnus Noe, vnus ſem, vnus Abraam, vnus Iſaac, vnus Iacob, & ab initio ſynagogæ vſque ad Chriſtum ſemper extitit vnus pontifex Leuitici generis penes quem ſumma rerum ſacrarum poteſtas fuit. Chriſtus, dũ vixit, præfuit ſolus, à terra diſceſſurus reliquit Petrũ; à his plus amantem ſuũ vicariũ, & Petro pontifices Romani per mille & quingentos annos, & plus ſucceſſerunt, monarchicha ergo ſemper fuit eccleſia Dei adminiſtratio, & gubernatio. Quòd ſi tempus vllum fuit, in quo non poſſet nominari quis vnus illi, aut illi fidelium cœtui ſacris in cauſſis præfuerit, non poterunt quoque optimates nominari, qui rebus ſacris præfuerint: aut certè oſtendi,

quòd

quòd tunc penès multitudinem fuerit ſumma rerum poteſtas, aut ſaltem quòd iuſſu multitudinis vnus præfuerit. Quòd ſi quæras, quis vnus ſacris rebus in ægipto poſt mortem patriarche Iacobi præfuerit, dico vnum, Leui filium eiuſdem Iacobi.

Cap. 2. in quo aduerſum determinata obycitur.

At dices fortaſsis, in Act. Apo. c. 1. quod multitudo diſcipulorum elegit Mathiã & Ioſeph, ergo poteſtas eccleſiaſtica eſt multitudini demandata, quæ multitudo cùm per ſe ipſa, non poſsit illam exercere, elegit miniſtros, qui illius nomine illã, exerceant. Præterea, in Act. Apoſt. cap. 6. dicitur, quòd duodecim Apoſtoli conuocantes multitudinem diſcipulorum iuſſerunt illam conſiderare viros ſeptem boni teſtimonii, & ipſa multitudo elegit ſeptem, inter quos erat Stephanus, videtur ergo, quòd multitudinis ſit conſtituere miniſtros eccleſiæ,

cleſiæ. & diſt.21.cap.In nouo,dicitur, quòd Petrus inſtitutus fuit princeps ab aliis Apoſtolis. Veruntamen his nil concluditur, nam in priori exemplo nihil aliud haberi poteſt, niſi ꝙ Petrus oſtendit neceſſarium eſſe in locum Iudæ alium ſubrogare Apoſtolum: nam ſic prædictum eſt per prophetam: Et epiſcopatum eius accipiat alter, ac proinde ius facit multitudini præſentandi, quæ ſtatuit duos. Imò exemplo illo ſatis haberi poteſt, quòd gubernatio eccleſiæ eſt monarchicha, diminutus enim erat Apoſtolorum numerus, ſolus Petrus eſt, qui curat vt in integrum reſtituatur, & quia ius facit multitudini præſentandi, an ne concludi poterit quòd multitudinis ſit creare & conſtituere miniſtros? Imò ex hoc, quòd ius dat multitudini preſentandi, conſequens fit: Petrum nullo modo à multitudine dependere. Et ex hoc facto colligi poteſt, quòd multitudo non habeat ius cunſtituendi miniſtros in eccleſia Dei: nam audita Petri concione, perſuaſique quòd oporteret Apoſtolorum numerum in integrum reſtitue-

re, ut

re, vt ſtatuerunt duos, non ſtatim fuerunt Apoſtoli, ſed ſorte Apoſtoli elegerunt Matthiam; at quid eſt aliquem ſorte eligere in ſacra ſcriptura, ſi non eſt nec proprio nec alieno ſtudio, ſed ſorte quadam diuina? Vnde & Iudas dicitur in Act. Apoſt. cap. 1. ſortitus ſortē miniſterii huius; certum enim eſt, quòd non ſorte vera ſed metaphorica dicitur ſortitus Apoſtolatum: & D. Paulus ad Epheſcos cap. 1. dicit ſe ad Apoſtolatum ſorte vocatum eſſe, qui tamen in eodem cap. dixerat ſe ante mundi conſtitutionem in Apoſtolum electum fuiſse, & ad Coloſs. cap. 1. dicit ſe à Deo dignum effectum in partē ſortis ſanctorum. Vbi Theophilactus dicit ſortē in ſacra ſcriptura eſse diuinam electionem. Præſentatis ergo Matthia & Ioſepho, Apoſtoli eis dederunt ſortes; hoc eſt totum negotium in diuinam voluntatem retulerunt, & cecidit ſors ſuper Matthiam, hoc eſt, diuina electio facta eſt ſuper Matthiam. Vnde mihi non probatur opinio Franciſci Vargas in cōfirmatione quarta propoſitionis quartæ lib. de iuriſdict. Epiſcoporum, qui

dicit

dicit Iudam non fuiſſe epiſcopum, cum tamen contradicat verbis prophetæ: Et epiſcopatum eius accipiat alter, & D. Petro & ſortitus eſt ſortē miniſterii huius. Nec dici poteſt quòd Matthias accepit epiſcopatum Iudæ, quem ipſe accepiſset ſi præſtitiſset, nam Petrus dicit quòd erat ſortitus ſortem miniſterii huius. & Archiepis. tertia parte tit. 21. cap. 1. affirmat Apoſtolos epiſcopos inſtitutos fuiſse in vltima cœna domini. Similiter ſecundo exemplo nil plus probatur, quàm quòd multitudo ius accepit præſentandi, ſed quòd eſsent miniſtri iis erat apud Apoſtolos, vnde & textus dixit, quòd iuſserunt Apoſtoli conſiderare ſeptem viros, qui eſſent boni teſtimonii, quos [inquiunt] conſtituemus ſuper hoc opus, præſentat ergo multitudo, ſed conſtituunt Apoſtoli vnde concludi poteſt ius conſtituendi miniſtros non eſſe penès multitudinem, & quòd poteſtas eccleſiaſtica non ſit ab hominibus, nec ab ordinatione eccleſiæ nec à cōciliis vniuerſalibus, nec ab Apoſtolis, nec ab Imperatore, ſed à ſolo chriſto,

ſto vt optimè probat ea.D.Chryſoſto mo,& Dionyſi, Areopagita Ioan. tur recremata. Capitulum verò in nouo intelligitur de voluntate ap probatiua electionis factæ, & non de electiua, nam Chriſtus elegit Primum in caput & fundamentum eccleſiæ.

Cap. 3. in quo oſtenditur quod omnes non ſumus ſacerdotes.

VERVNTAMEN diceret aliquis his quidem probari poteſtatem eccleſiaſticam multitudini, vt multitudo eſt non eſſe traditam, at verò cum omnes de multitudine ſint ſacerdotes iuxta illud Petri in priori ſua canonica cap. 1. Vos eſtis regale ſacerdotium, gens ſancta, conſequens fit, quòd ſi ſacerdotibus ſit collata poteſtas eccleſiaſtica, multitudini quoque conceſſam eſſe. Lutherus ille omnium peſſimus Hæreſiarcha apud Alphonſum a Caſtro li. 2. aduerſus Hæreſes puerum ac mulierem æquè abſoluere vt Papā affirmabat: quia iux-

ta illius ſententiam tota vis abſoluendi pendet à fide. Refertur hæc Martini ſententia inter articulos illius arti. 13. apud Roffenſem. Fuit hæc lutheri Sententia ipſius quoque, quem ſine horrore nefas eſt nominare, Vuiclef, opinio ſeu error vt retulit Thomas Vualdenſis cap. 59. tit. 5. Tom. 3. Lutherus tamen à Ioan. Vuitclef, fortaſſis diſſidet, quia Lutherus totam vim ad culpam delendam cùm fidei adſcriberet, inde deducebat referre nihil, quòd abſolutionis miniſter ſit vir aut fœmina, aut puer. Ioan. autem Vuitclef, vt dicit Vualdenſis loco citato, dicebat ideo fœminam & puerum, & quemcunque alium æquè bene vt Papam abſoluere, quia ſumus omnes ſacerdotes. Ex quibus ſanè conſtat hos hæreticos falſas ſuas opiniones in diuerſis collocaſſe. Quàmuis igitur in Lutherum multas poſſemus adducere rationes in præſentiarum tamen ſolam ab Alphonſo rationem loco citato formatam adducamus. Percontetur igitur à Luthero, an ſi pœnitens a Pſytacho audiret ego te abſoluo & illi firmisſimè crederet, eſſet abſolutus

 nec ne?

nec ne? Si dicat Pſytachũ abſoluere quid iſto abſurdius dici poterat? Si verò negat Pſytachũ abſoluere, ſola ergo fides non dimittit peccata, nam niſi ita eſſet, referret nihil, quis eſſet, qui verba proferret. Diceret fortasſis Lutherus fidem verba audientis nil tunc efficere, quia verba proferri debent ab homine. At verò contrà, quia ſi id verum eſt, non ergo virtus abſolutionis pendet à fide; nam ſi à fide, referret nihil, quis eſſet verborum prolator an rationalis natura, an irrationalis. Præterea, veritas vbique conſtat, ſibi ſimilis eſt, at dicere mulierem & puerum æquè abſoluere vt Papã vbi non eſt ſacerdos, aduerſatur ei, vt docet Alphon. loco citato & Franciſcus Feuardentius lib. aduerſus hæreſes in verbo Baptiſmus hæreſi ſexta. quod dicit Chriſtianos omnes ſacerdotes eſſe, quin enim fieri poteſt vt mulier, vel puer abſoluere posſit, vbi non eſt ſacerdos, ſi omnes ſumus ſacerdotes? contra hanc doctrinam ſeu contra hunc errorem ſtat auctoritas Diony. Areopag. c. 5. de eccleſiaſt. hierarch. & Tertulliani lib. de præſcri-

prio.

ptione in hereſicos. Nec luthero aut Ioan. Vuiclef, fauet illud. D. Petri: Vos eſtis regale ſacerdotium, nam illa. D. Petri verba deſumpta ſunt ex lib. Exod. cap. 10. quo in loco Deus verbis illis populum ſuū alloquitur: dicito igitur mihi, nunquid quia populo Hebræorum dictum eſt quòd eſſet gens ſancta, regale ſacerdotium omnes erant ſacerdotes? At ſi omnes ſacerdotes ſunt, cur quæſo Datan & Abiron ex ſententia dei in abyſſum ſūmerſi ſunt? Cur Ozias flagellatur? Cur Aaron & filii eius ſingulariter in ſacerdotes domini inunguntur? Sed audiant hæretici iſti Venerab. Bedam. D. Petrum exponentem: HOC [inquit] laudis teſtimonium quondam antiquo Dei populo per Moiſen datum eſt, quod nunc rectè gentibus dat Apoſtolus Petrus, quia videlicet in Chriſtum credidere, qui velut lapis angularis in eam, quā in ſe Iſrael habuit ſalutem, gētes adunauit, quod genus electum vocauit propter fidem vt diſtinguat ab eis, qui lapidem viuum reprobando facti ſunt ipſi reprobi: regale autem ſacerdotium, quia il-

lius

lius corpori ſunt vniti, qui rex ſummus & ſacerdos eſt verus, regnum ſuis tribuens vt rex,& vt pontifex eorum peccata ſui ſanguinis hoſtia mũdans. Et. D. Auguſt. quem pro se citant li.20.de ciuit. Cap.10.dicit, erunt ſacerdotes Dei & Chriſti, & regnabunt cum eo mille annis. Non vtique [inquit] de ſolis epiſcopis & præsbiteris dictum eſt, qui propria iam vocantur in eccleſia Dei Sacerdotes, ſed ſicut omnes Chriſtianos dicimus propter myſticum chriſma, ſic omnes ſacerdotes, quoniam ſunt membra vnius ſacerdotis, de quibus Apoſtolus Petrus, gens [inquit] ſancta, regale ſacerdotium. Si igitur Epiſcopi & præsbiteri propriè ſunt ſacerdotes, deuotus autem populus non, niſi inquantum eſt membrum Chriſti ſacerdotis & propter commune Chriſma, quomodo ergo audent Hæretici omnem hominem & fœminam, nec non puerum ſacerdotes propriè vocare, ita vt eorum proprium ſit a peccatis abſoluere? In hunc modum intelligenda veniunt, quæ ab Hęreticis citantur ex Apoc.cap.5.& 20. & D. Ambroſius

broſius lib.4.de ſacram. cap.1:in hac interpretatione deſcendit quoque Hieron.cōtra luciferianos, D.Chryſ. Homil. 16. in Matth. Baſilius de baptiſmo quæſt. 8. Rabanus de ſacram. altaris cap.24. Præterea, ſi omnes baptizati ſacerdotis officio fungi poſſunt, cur etiam non ſunt omnes reges? Vos [inquit] regale ſacerdotium, at ſi omnes reges, quis ſubditus? Si nullus ſubditus, quorſum ergo ſacra dicit ſcriptura: ſubiecti eſtote omni creaturæ ſiue regi tanquam præcellenti, ſiue ducibus tanquam ab eo miſſis? & alibi: Obedite præpoſitis veſtris? Gregorius quoque Niſſenus lib. de ſancto baptiſmate eſſe miniſtrum eccleſiæ non ad populi ſuffragia, ſed ad ſacramenti ſanctificationem refert, & in actibus Apoſt. acceptis duobus Matthia & Ioſepho Apoſtoli orauerunt, & ſortes dederunt, & in Act. Apoſt. cap.13. dicitur, quòd erāt in eccleſia quæ erat Antiochiæ prophetæ, & doctores; Miniſtrantibus autem illis domino & ieiunantibus dixit Spiritus Sāctus, ſegregate mihi Saulum, & Barnabam ad opus, ad

quod

quod aſſumpſi eos, & Hieron. in cata logo ſcriptorũ eccleſiaſticorum dicit Iacobum fratrem domini poſt aſcen ſionem domini ſtatim ab Apoſtolis Hieroſolymorum epiſcopum ordinà tum fuiſſe. Imò Petro à Chriſto, & non à plebe promiſſæ ſunt claues: tibi dabo claues regni cęlorum, & illi ſingulariter eſt dictum: Paſce oues meas, vnde & Pelagius Papa diſt. 21. cap. quàmuis dixit, quòd quamuis vniuerſæ per orbem eccleſiæ unus thalamus Chriſti ſint, tamen ſancta Romana eccleſia Catholica, & Apoſtolica nullis ſynodicis conſtitutionibus cæteris eccleſiis prælata eſt, ſed euangelica uoce domini & ſaluatoris noſtri primatum obtinuit. Hanc ſententiam confirmarunt Cyrillus lib. Theſauri Chryſoſt. libr. 2. de ſacerdotio, & concilium Nicenum uocat ſędem Romanam primam ſedem, idque auctoritate euangelica; quam ſententiam confirmauit concilium Chalcedonẽſe, & concilium Conſtantinopolitanum dicit ſe uenerari primatum Petri ſecundum ſcripturas, quam deinde indubitatam ueritatem

magni

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

magnificis uerbis approbauit Concilium Florentinum, leges quoque imperiales. C. de ſumma Trinit.l.Nemo, Iuſtinian.in Authen. conſt.6.& 22. Ex quibus ſanè manifeſtum fit miniſtros eccleſiæ a plebe non dependere in eorum conſtitutione.

Cap.4. In quo declaratur quod regimen eccleſiæ non eſt nec Democraticum nec Ariſtocraticum ſed monarchicum.

DICERET tamen fortasſis aliquis Diuum Auguſtinum in expoſitione Pſalmi 44. dixiſſe Eccleſiam conſtituiſſe Epiſcopos in ſedibus Apoſtolorum, hoc idem affirmare uidetur lib. de doct. chriſtiana cap.14. & de Agone chriſtiano ſuper Ioan. uidetur ergo quòd eccleſia, hoc eſt, populus Chriſtianus habeat ius conſtituendi miniſtros. Dico nomen eccleſiæ ibi prælatos ſignificare, nam cum non ſit niſi epiſcoporum alios conſecra-

onſecrare epiſcopos optime dicitur
uòd eccleſia hoc eſt epiſcopi conſti
uunt epiſcopos in ſedibus Apoſtolo
um, unde & Epiphanius hereſi.75.
xit: Epiſcoporum ordo patrum ge
erator eſt,patres enim generat eccle
e, presbiterorum uero ordo cum
ō pos ſit generare patres, per lauacri
generationem generat filios eccle
e, non autem patres aut doctores.
t.D.Ambroſius in priori ad Corin.
p.1.dicebat quod in Epiſcopo om-
um ordinationum dignitas eſt,ca-
ıt eſt enim cęterorum membrorum
epiſcoporum eſſe alios creare epiſ
opos & quomodo multis ſanctorū
hiſtoriarum auctoritatibus probat
'homas Vualdenſis cap.58.art.3.lib.
doct. Antiq. fidei. Et propterea ex
ıis. D.Auguſt. uerbis concludi ne-
ıit ius conſtituendi miniſtros eſſe
enes uniuerſitatem, & hac de cauſa
yprianus Epiſt. lib.4. epiſt.9. dice-
ıt: Chriſtum arbitrio nutu ac præ-
ntia præpoſitos ipſos & eccleſiam
ım præpoſitis ipſis gubernare,& D.
ieron.in Matth.ca.16. dicebat quod
diciariam poteſtatē habent omnes

B Apo-

Apoſtoli & habet etiam omnis eccleſia in epiſcopis & præsbiteris. Ex quibus manifeſtum fit quod poteſtas eccleſiaſtica eſt à Chriſto per præpoſitos in eccleſia Dei, & non à Chriſto per plebem in præpoſitos. Atque in hunc modum intelligendus uenit. D. Paulus ad Rom. cap.12. & in priori. ad Corinth. cap.12. & ad Epheſios Cap. 4. quibus in locis eccleſiam corpori humano ſimilem eſse dicit, nam cum politia corporis humani uel animalis non ſit Democratica, nec ariſtocratica ſed Monarchicha, ut pote in qua principatus penes unum eſt, ſiue id ſit Cor ſiue cerebrum, & in humano corpore ſit mens concludi nequit ab Illirico heretico ſtatum eccleſiaſticum eſse popularem, & ius dicendi in controuerſis eſse penes eccleſiam Et quamuis apud Matth. cap.18. eum qui neque fratrem priuatim neque duobus coram teſtibus audierit iubeat Chriſtus eccleſiæ denunciari nō eſt tamen dicendum laicos ius habere in decidendis controuerſijs, nam laici ſunt quidem partes eccleſiæ, at eccleſia in illo textu non uniuerſita-

tem

tem fidelium ſignificat, ſed prælato-
duntaxat,ut optime notabat Chryſo-
ſtomus homil.61.in Matth. & textus
pſe euangelicus ſatis docet, quia in
contemptores prælatorum eccleſiæ
ſubdit quodcunque ligaueritis, nam
non loquitur uniuerſitati fidelium,
ſed præſulibus fidelium. Si enim
plebs & fidelium uniuerſitas deci-
dendi & iudicandi ius haberet, cur
quæſo iubet Apoſtolus in priori ad
Corinth. cap.6. eligendum eſse fra-
trem in iudicem? Ambroſius in expo
tione illius loci dicit, Ideo fratrem
ligendum dicit, quia adhuc rector
ccleſiæ illorum non erat ordinatus.
x his ergo conſequutio fit,ius dicen
i non eſſe penes plebem,nam alio
uin iniurii fuiſsent Apoſtoli chri-
ianç plebi, Petrus quidem in Act.
Apoſt. cap.5. cognito enim Ananiæ
: Saphiræ mēdacio, & voti non igno
atæ violatione homines caſtigauit
on expectato vllius plebis conſilio
el conſenſu,& D Paulus fornicato-
ēm Corinthium excommunicauit,
on adhibito in conſilium aliquo
ræterea Ignatius in Epiſto.ad Smir-

menſes affirmat in eccleſia nil maius eſſe epiſcopo, at ſi vulgus ius haberet eccleſiaſticum, aut certe eſſet æquale vel ſupra vel ſub epiſcopo, non eſt æquale nec ſupra quia nil maius epiſcopo, ſub epiſcopo ergo eſſet oportet, non ergo multitudini primo eſt concredita poteſtas eccleſiaſtica. Ac demum ſi poteſtas eccleſiaſtica plebi eſſet primo concredita apud plebem eſſet ſumma rerum cognitio, plebis ergo primo eſſet regere, at ſi plebis primo eſset regere quis ergo rectus? Paſtores fortaſsis & doctores? At quo modo regimen eccleſiæ eſset in forma gregis? Exiſtimo igitur regimen illud Chriſtum in eccleſia ſua conſtituiſse quod prophani vrbium conditores, & earum legumlatores nil magis optauerunt, ſed nil eo magis exoptarunt, quàm vt ciuitates ab ipſis creatæ & conſtitutæ perpetuò ſtarent ac Florerent, ſtare autẽ ac florere non poſsunt ſolo regimine populari, nam populus procliuis eſt ad ſeditionem, nec ſolo optimatum quia ab illo facilis eſt lapſus in paucorum factionẽ, nec item ſolo monarchico, quia ab il-

lo lapſus eſt ad tiranidem, ſed ex omnium ſententia optimum, regimen eſt monarchicum ſi illi optimatum, addamus ſenatum ergo hoc conſtituit regimen Chriſtus in eccleſia ſua. Et in hunc modum, intelligendum, venit quòd Apoſtoli conſtituerunt Matthiam, nam id factum fuit à Petro vt dicit, Thomas Vualdenſis ſed de concilio fratrum, & Petrus commeſtor in Act. Apoſt. dixit, quòd primi eccleſiæ antiochenæ audita ſpiritus ſancti reuelatione de Paulo & Barnabe ſegregatione miſserit eos Hieroſolima n vt ab Apoſtolis ordinarētur. Apoſtoli ergo dicuntur ordinaſſe Iacobum, quia ordinatus fuit à Petro de illorum conſilio. Cùm igitur ſummus Pontifex ſit monarcha, & ex ordinatione Chriſti habeat ſenatum optimatum adiunctum vt Chriſti eccleſia optimo omnium, gubernetur regimine, conſequens ſit cardinales ex ordinatione Chriſti, eſſe in eccleſia Dei, nam cùm epiſcopi, præcepto diuino oues ſuas agnoſcere teneantur, & pro eis ſacrificium offerre, verbique diuini prædicatione, ſacra-

mentorum adminiſtratione ac bonorum omnium operum exemplo paſcere, pauperum aliarumque miſerabilium perſonarum, curam paternam gerere, quæ omnia nequaquam, ab ipſis præſtari & impleri poſsunt niſi, gregi inuigilent, vt dicitur in concilio trident. ſeſſione. 23 cap. 1. de reformat. neceſſum fuit à ſummo pontifice longe abeſſe, & propterea ſenatus cardinalium neceſſariò inſtitutus, fuit vt regimen eccleſiæ eſſet monarchicum cum conſilio tamen optimatum, vnde & Abbas in Cap. Per Venerabilem, q[ui] fili[i] ſint legitimi, nótabat Cardinales eſſe de iure diuino in eccleſia Dei, quòd etiam confirmabat Innocentius tertius in præfato, Cap. Per venerabilem, imò Cardinales in eccleſia, Dei adeo ſunt de iure diuino, quòd iuxta, Abbatis ſententiam Papa non debet ardua, explicare ſine conſilio cardinalium, quàm ſententiam confirmabant Ioan. Monachi. & Ioan. Andreas, & Archiepis. & Ludouicus, vltimo apud Paulum burgaſium ſexta, parte de irregularitate cap. de Simonia. Et Cardinales

eſſe

eſse de iure diuino dixit, Archiep.3. parte tit.21. cap.1. & Auguſt. de Anchona lib. de poteſtate eccleſiaſtica, & Ioan. à turrecremata lib.1. de eccle ſia cap.80. & Antonius vere.us lib. de reſidentia epiſcoporum, & Marquar dus parte.2. de Iudęis cap.6. num 3. & propterea merito, reprehēditur Ioan. Monachus apud Abbatem cap. Per venerabilem, qui filii ſint legitimi, quia dixit, collegium Cardinalium eſse in poſseſsione eligēdi ſummum pontificem ex conſuetudine. Et Archiepiſcopus eſt repræhenſione dignus quia.3. parte tit.21. cap.2 §.9. dixit Cardinales à ſummo pontifice habere ius eligendi ſummum pontificem. ſi enim Cardinales ex ordinatione Chriſti ſunt in eccleſia ſua vt regimen monarchicum ſit optimum, quomodo à Chriſto non habent ius eligendi ſummum pontificem? & in hac re errauit Dominicus ſotus qui .4. ſen. diſt.24. q.2. arti.4. dicit cardinales non eſse de iure diuino. et hinc colligitur quā fatue loquat, Illiricus. Romanus coſ. de regimine eccleſiæ, qui affirmauit, illud eſse democraticum, ordi-

natum tamen, vt pote quòd habeat ſuum regem Chriſtum & ſuum ariſtocraticum, dominium optimatum ſcilicet, & doctorum & pręcipuorum membrorum. Si enim vera hæc forent nempe ſtatum & regimen eccleſiæ, eſse democraticum, fieri nequit. quòd Chriſtum, pro capite & rege habeat, nam idem. fieret conſequens plebem tantùm poſſe quantum Chriſtus, imò plùs Chriſto, quia dominium denominandum eſt à potiori parte, ſed regimẽ eſt democraticum ergo ſumma, regiminis ratio eſt penès populum, & non penès eorum, regem Chriſtum. At ſi tantum, plebs poteſt quantum, optimates & rex efficere poſſunt nec vnum plus altero, profectò iam non eſt, populare regimen, nam quemadmodum regimen, monarchicum non illud ſolummodo eſt vbi optimates vel plebs nihil omninò poſſunt, verum etiam vbi aliquid poſsũt, ſed plùs illis, eorum rex, & quemadmodum regimen, optimatum illud non ſolùm eſt in quo ſoli optimates poſsunt, & nihil plebs, ſed etiam in quo, & optimates, & plebs

poſ-

poſsunt ſed magis optimates, ſic etiã ſi regimen eccleſiaſticum democraticum dici poteſt, neceſse eſt altero duorum modorum eſse nempe aut quia ſolus, populus ignobilis poteſt & nullo modo optimates & eorum, rex aut certè, quia vna cum populo, poſsunt optimates,& eorum rex, ſed populus magis, ſi ergo populare eſt regimen, eccleſiaſticum, neceſsum eſt aut Chriſtum,& doctores nil poſſe,aut poſse at non ita ſicut populus, ſed quid Chriſto Deo, potentius in eccleſia ſua quam acquiſiuit,ſanguine ſuo, & fecit ſibi regnum? Principes quoque,& optimates plus populo poſse manifeſtum eſt ex facto Petri in Act. Apoſt. cap. 5. & D. Pauli, in priori ad Corinth. cap. 5. & in Actibus Apoſto. cap. 14. Paulus & Barnabas conſtituunt in eccleſiis præsbiteros,& Ignatius ad ſmirnẽſes dicit: in eccleſia nil maius eſse Epiſcopo. Et mirum eſt cum nunquam vlla fuerit Reſpub. bene inſtituta in qua gubernandi ratio, non fuerit mixta voluerunt nihilominus iſti, quod regimen, eccleſiæ fuerit Democraticum. Cùm

verò ex omnium ſententia, optimum regimen, ſit monarchicum cui ſenatus optimatum ſit adiunctus, meritò Caluinus eſt repræhenſione dignus, qui regimen, eccleſiaſticum mixtum facit ex Ariſtocratico & democratico, debebat enim mixtionem ex melioribus & non peioribus facere. Sed adde ſi mixtum eſt ex ariſtocratico & democratico, profectò neceſsum eſt, in mixtione aut paria eſse ariſtocraticum, & democraticum regimen, aut vnum alterum ſuperare, paria eſse non poſsunt quia ex æqualibus non fit mixtio vt docent Philoſophi, nam non fit abſque, miſcibilium alteratione, ſi igitur in mixtione neceſsaria eſt alteratio, neceſsum eſt aut ambo alterata eſse in maius, aut ambo diminuta eſse in minus, aut vnum diminutum, & aliud auctum, primum dici, nequit quia ſi aucta eſsent ad æquale regimina illa, non poſset ex illis, fieri mixtio, & eadem ratione nec ſecundum affirmari poteſt, cùm enim ſemper eſsent æqualia integre remanerent, atque ex illis mixtio fieri nequiret, neceſsum ergo eſt quòd alte-

rum

rum ſit auctum, & alterum diminutum, aut ergo eſt auctum regimen, populare, & ſic regimen, eccleſiæ eſſet magis populare, quàm optimatum quòd ſupra oſtendimus, in Illicum eſſe inconueniens, (& oſtendi etiam poteſt exemplo Anacharſis profeſsione, Philoſophi patria Scythę qui, vt Plutarchus refſatur in ſolone cùm interfuiſset concioni Athenienſium quorum ſtatus erat popularis vidiſsetque, grauiſſimos viros in hāc illamùe partem ſuadere, populum verò decernere ad ſolonem contrarſus, dixit, admirari ſe viros ſapiētes apud grecos loqui, & ſtultos iudicare cùm econtrà agendum, eſset vt docet. D. Aug. cap. 12. de vtilitate credendi ad, Honoratum machicum] vel eſt auctum regimen, optimatum, & ſic plùs poſsent optimates quàm, ipſa plebs & ſuus rex, ne igitur dentur hæc inconuenientia dicere oportet regimen eccleſiæ eſse monarchicum non ſimpliciter ſed cum conſilio optimatum. Et dicitur monarchicum, quia poteſtas eccleſiaſtica eſt tota in monarca Pontifice Romano, quòd probari po

teſt auctoritate Petri in Epiſt. Clem. Rom. ad Iacobum, fratrem domini, nam, inſtitnenis Petrus Clementem in pontiſicem eccleſiæ Romanæ dixit, Ei ſoli meæ prædicationis & doctrinæ cathedram trado, dicit enim, ſoli, quia Petrus vrgenti de cauſa aſciuerat ſibi in ſocium Clemētem, & cletum ne quis, ergo exiſtimaret poteſtatem pontificiam communitati vel optimatibus traditam eſſe dicit, ſe illi ſoli illam tradere ſicut edoctus, à domino erat, & hac de cauſa Cyprianus Epiſt. lib. 1. epiſ. 3. vocat eccleſiam Romanam principalem eccleſiam, à qua vnitas, ſacerdotalis eſt exorta, & lib. 4. Epiſt. epiſt. 8. vocat eccleſiam, Romanam matricem, & indicem eccleſiæ catholicæ, Clemens quoque Romanus in epiſt. ad Iacobum fratrē domini voluit Apoſtolicam auctoritatem, pontiſicis Romani eſſe regimen, totius eccleſiæ, Chriſtianæ, & Marcellus vt habetur 24. quæſt. 1. cap. Rogamus fatetur, nullam eſſe eccleſiam, quæ non ſit ſubiecta eccleſiæ Romanæ, & Innocentius tertius, vt habetur extra, de maioritate, & obe-

dientia

dientia cap. Solita ſcripſit Conſtantino imperatori: Eccleſię Romanæ comiſſas eſſe oues in vniuerſum. His omnibus manus, dederunt Anacletus diſt. 22. cap. ſacroſancta, & Iulius. 3. quæſt. 6. cap. dudum, & Athanaſius confitetur ſummo pontifici Romano vniuerſalem commiſſam eſſe eccleſiã vt pōtifex, Romanus pro omnibus laboret, & Pelagius vt habetur diſt. 21. cap. quamuis fatetur ſanctam Romanam eccleſiam nullis cōſtitutionibus ſynodalibus eſſe prælatam, ſed euangelica voce domini; Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam meam, & concilium Nicęnum ſub Siluestro pontifice Romano, & Conſtantino magno cælebratum vocat eccleſiam, Romanam primam ſedem, & concilium Chalcedonenſe fatetur ſanctam, Romanam eccleſiam, per claues illi, à domino traditas habere ius iudicandi de infamia epiſcopi, & concilium Florentinum, & conſtantinopolitanũ huic ſententiæ ſubſcripſerunt, & Rabanus lib. de inſtitutione clericorum cap. 4. dixit; In nouo teſtamento poſt Chriſtum ordo

ſacerdotalis à Petro cępit. ipſi enim primùm datus, eſt pontificatus in eccleſia Dei. Hic ergo ligandi & ſoluendi poteſtatem primus accepit, primusque ad fidem populum virtute ſuæ prædicationis adduxit. Et Iſydorus lib. 2. de Origine officiorum cap. 5. [vt retulit Thomas vualdenſis cap. 30. Arti. 3. lib. 2. Doct. Antiq. fidei] dixit: Aaron figuram eſſe noſtri pontificis: & Bernardus lib. de conſideratione ad Eugenium hoc idem affirmat, & nomen ipſum id demonſtrat, nam teſte Rhodigino lib. 11. Antiq. lect. cap. 21. Adrianus imperator conſueuit Bithiniæ montes conſcendere, & Iouem Papam conſultare affirmat quoque, Scythas Iouem papeum appellare. Et in hac re fędisſimè errauit Eraſmus in annot. in Epiſt. Hieron. ad Innocentium, notabat enim, Papam apud veteres appellatum non fuiſſe ſumminum, ſed Romanum pontificem quaſi dicere voluiſſet; Papæ primatum non eſſe antiquum; nec à Chriſto inſtitutum, ſed modernum, & ab hominibus inuentum. [illegible]ue tamen argumentum eſt iſtud, & niſi viro pę

dagogo

dagogo dignum, ſi enim Cæſar, alijque Romani Imperatores non dicerentur ſummi, ſed ſolummodo Romani imperarores, nunquid ideo penès illos non fuiſſet apud antiquos ſumma Imperii auctoritas? Sed inter veteres audiamus Hieron. in Epiſt. ad Damaſum; Duplex [inquit] cauſa me conſolatur, quòd, & tu qui ſummus ſacerdotes, fieri iubes. En vides Grammaticæ Hieron. inter Antiquos vocare Pontificem Romanum ſummum ſacerdotem. Sed [inquit Eraſmus] vocat quidem illum ſummum ſacerdotem; at non ſummum pontificem. Verum eſto (Eraſme) rem ita, ſe habere, audi tamē ſcripturam apud Matth. cap. 26 Ieſum adductum eſſe dicentem ad Cayphani principem ſacerdotum, quem Marcus cap. 14. vocat ſummum ſacerdotem, idem ergo eſt ſummum Sacerdotem, & principem ſacerdotum appellari, legat quoque Eraſmas. D. Bernardum lib. 2. de cōſideratione ad Eugeniū, inueniet. n. Papam ſacerdotē magnū ſummū pontificem, principem epiſcoporum, & Apoſtolorum hæredem appellari.

cap.

Cap.5. in quo Regum Anglorum confutantur opiniones.

CVm igitur pōtifici Romano, ſit tota eccleſiaſtica poteſtas cōcredita conſequēs vitio, fit omniū abſurdiſſimā eſſe Henrici octaui Regis Anglorum opinionem, clauium poteſtatem affirmantis penès Angelorum regem eſſe ſummam, & ita ſe regem, eſſe in temporalibus, & ſpiritualibus immediatè, à Deo conſtitutum prædicauit, imperatorem Michaelem, immitatus, qui ſæcularium vota in his, quæ fidei ſunt collegit, & præſularem, Cathedram aſcendit, vt retulit Illuſtriſ. Cardinalis Hoſius cap. 24. confeſs. Polon. & quàm opinionem ſeu quem errorem pernicioſiſſimū præter id, quòd falſus conuincitur, quia inde fieret conſequens mulierem poſſe in Eccleſia docere, peccata remittere, baptiſmum ordinarie ac ſolemniter conferre, euchariſtiamque adminiſtrare, nam iure gentium mulier poteſt, ad regni gubernacula admitti, quòd etiā

eſt iure diuino cautum lib. Num.cap. 17.vbi deficientibus maſculis mulier conſtituitur hæres,hæreditatisq; appel latione venit etiam regnum, & Delbora præfuit, Athalia quoque nec non Alexandra apud Hæbreos, ſed etiam tribus viis,cum contendam ab eccleſia catholica propellere, primo quidem [vt hæreticorum, more loquar] verbo Dei expreſso, ſecundo ſanctorum patrum auctoritatibus,ac demum hiſtoriis. A verbo autem Dei expreſso inde conuincitur quòd falſus ſit, quia nulibi in ſacra ſcriptura reperitur regem Anglorum, à Deo conſtitutum eſse in ſpiritualibus, & temporalibus regem, illi non eſt dictum hoc facite, quotieſcunque feceritis in mei commemoratione. Præterea Ioſaphat, Hebreorum rex pater nis traditionibus, inhærendo dixit lib.2.Paralip.cap.19. Amariam ſacerdotem, & pontificem in his, quæ ad deum pertinent in populo Iſrael præ ſidere, Zabadias verò in his,quæ per tinent ad regis officium,at ſi regis,eſt in ſpiritualibus,& temporalibus,præ ſidere,cur quæſo Ioſaphat religioſiſſi

mus

mus, rex ſibi miniſtrisque ſuis, hæc non adſcripſit? Præterea; quorum,eſt habere claues eorum quoque, eſt in regnum cœlorum introducere,ſed ſa cerdotes,& non autem reges regnum cœlorum apperiunt, quòd oſtendit Paulus ad Hæbreos cap. 9. Chriſtus [inquit]asſiſtēs pontifex, &c.ex quibus ſanè conſtat effectum ſacerdotii eſse introducere in regnum cęlorum, nam oſtendit Paulus ſacerdotium Chriſti longè ſacerdotio legali excel lentius fuiſse, quia introduxit in regnum cœlorum,legale vero in tabernaculum ſolummodo manu factum. Si igitur ſacerdotis,eſt in regnum cœlorum introducere, ſacerdotis quoque erit claues habere, & ſummi ſacerdotis ſummam clauem, nam effectus clauis, eſt cœlorum regnum aperire ſed reges anglorum nec ſummi ſunt ſacerdotes, nec ſacerdotes; ergo non ſunt,à Deo immediate conſtituti iudices, & domini rerum ſpiritualium,vnde,& 2.lib.Paralip.cap.26.affatur AZARIAS pontifex ad oziam regem: Non eſt ſui officii adolere incen ſum domino,ſed ſacerdotum qui con

ſecrati ſunt ad huiuſmodi miniſterū. Sanctorum quoque Patrum id, conuincitur auctoritate eſse falſiſſimum. Ambroſius enim lib. 1. de pœn. cap. 2. fatetur ius ligandi & ſoluondi ſolis ſacerdotibus conuenire, & Theodoretus in leuit. quæſt. 1. fatetur regiam, poteſtatem inferiorem eſſe ſacerdotali poteſtate, hanc eandem confirmat, ſententiam Procopius in leuit. & D. Gregorius lib. 1. Reg. dixit ideo indignari Deus erga, & contra regem petentes, quia regem petere quid aliud eſt, quàm eandem ſpiritualem prælationem in ſecularem adminiſtrationem transferre, geſtire? Et Chryſoſt. lib. 3. de ſacerdotio dicit, Principes ſæculares habere ſolummodo corporum poteſtatem, & ſacerdotes habere vinculūm animarum, & eorum poteſtatem ad cœlum vſque peruadere, & D. Bernardus lib. 2. de conſideratione ad Eugeniū planè docet quòd Epiſcopus eccleſiæ Romanæ, eſt ſummus pontifex, primus epiſcoporum, poteſtate Petrus, vnctione Chriſtus, vnus omnium paſtorum paſtor, qui claues traditæ ſunt, cui oues cre-

ditæ

dite ſunt, alii [inquit] paſtores habent greges ſibi aſſignatos ſinguli ſingulos, eccleſiæ autem Romanæ pontifici vniuerſi greges ſunt crediti, non modo oues ſed, & paſtores, & in Epiſ. ad Mediolanenſes hanc eandem confirmat ſententiam, & Hieron. contra Iouinianum, & Cyprianus ad Cornelium Papam, Marcellus quoque, vt habetur. 14. quæſt. 1. cap. Rogamus, & Ignatius apud Ioan. Driedonem Tom. 4. cap. 9. Nemo [inquit] præter epiſcopum aliquid agat eorum, quæ ad eccleſiam pertinent. Prætermitto. h. c. D Aug. qui vbique locorum affirmat pontificem Romanum, caput eſſe omnium eccleſiarum, falſum ergo eſt quòd Rex ille, vt nunc ditisſima regina, [quæ vtinam, vt Roma longe abeſt, & ditisſima eſt, ita ab impietate longe abeſset, & veritate abundaret] affirmabat ſe ſcilicet immediatè, à Deo conſtitutum eſse regem, in ſpiritualibus, & temporalibus in Anglicana Eccleſia, & præter id, quòd ſummum pontificem, nullo modo confitentur eſse caput eccleſiarum, ſibi quoque tribuunt poteſtatē in ſpiri

tualibus

tualibus quòd aduerſatur Clem. lib. 2. Conſt. Apoſt. cap. 20. Sed [inquit] neque laicos cōcedimus aliquod munus ſacerdotale exercere veluti ſacrificium baptiſmum, manus impoſitionem, vel benedictionem, non enim ſibi quiſque ſumit, honorem ſed qui vocatur, a Deo, nam per epiſcopi manus datur hæc dignitas, qui verò, ad eam promotus non, eſt ſed eam ſibi vſurpat Ozię pœnā ſuſtinebit. Hanc eandem confirmat, ſententiam apud Heſium in confeſs. Polon. cap. 24. Hanc Anglorum regum ſententiam multis ſacræ ſcripturę ſanctorumque patrum, auctoritatibus nec non praxi ab initio naſcentis eccleſiæ exagitat Thomas Vualdenſis Tom. 1. libr. 2. Articu. 3. capitu. 63. & eodem Tom. lib. 2. art. 3. cap. 75. Sed veniamus, etiā ad hiſtorias, his enim apertiſsimè probatur fieri non poſse, vt Rex vel regina Anglorum immediatè, à Deo in ſpiritualibus poteſtatem habeat, nam ab initio naſcentis eccleſiæ reges non erant Chriſtiani & tamen erat poteſtas eccleſiaſtica, dictum enim fuerat Apoſtolis, Accipite ſpiritum ſanctū

quorum

quorum remiſentis peccata, & quotieſcunque feceritis in mei commemorationem, Apoſtoli quoque cùm regulam vllam, non tradiderint ſecũdum quàm reges ad fidem accedentes acquirerent hanc poteſtatem conſequutio fit regibus Anglorum hanc Deum poteſtatem non dediſse in *ſpi*ritualibus. Donatiſtæ etiam cùm ad Imperatorem Conſtantinum appellaſsent execrantur ab Imperatore, vt teſtatum reliquit Optatus Mileuitanus lib.1.de ſchiſmate Donatiſtarum, de quibus Conſtantinus religioſisſimus Imperator dixit; O rabida furoris audacia, nã vt in cauſis gentilium appellationem ab epiſcopis ad Imperatorem interpoſuerant, quàm hiſtoriam recenſet quoque. D. Aug. epiſt. 48. & 62. Et quàmuis Conſtantinus Donatiſtarum cauſam iudicauerit, veniam nihilominus ab epiſcopis petiit, vt teſtatum reliquit. D. Aug. epiſt. 162. & quòd Conſtantinus nunquàm ſibi hanc, in ſpiritualibus arrogauerit poteſtatem teſtis eſt Rufinus lib.1. eccleſiaſtic. hiſt. cap. 2. teſtes ſunt Socrates ſozomenus, Caſsiodorus Nicephorus,

phorus,& Euſebius. Iſchiras autem quemadmodum in hiſtoria ſua eccleſiaſtica ſcribit Socrates facinus patre multis mortibus dignum auſus fuit, cùm enim nunquàm, eſſet ſacerdotio ſortitus impoſito ſibi ipſi presbiteri nomine, quæ ſunt ſacerdotis obiuit, quod etiam confirmauit Theodoretus, & eum carceri propterea fuiſſe datum narrat Sozomenus lib.2. de quo etiam teſtimonium reddit Athanaſius in ſecunda Apologia. Hic duo ſunt notatu digna primum, quòd fuerit carceribus mancipatus, deinde quòd hoc facinus fuit multis mortibus dignum. Anglicanum ergo regem ſacerdotii officium, ſibi rapientem, qui carceribus affirmaret manci pãdum nec mortis vnius, ſed milium reum vociraret diceremusnè errare? Et huic ſententiæ ſubiici debent Lutherani & quotquot mulierib. & ſacerdotalia munera permittunt. Epiphanius quoque reprehendit acheum quendam, quòd audacter ſacra miſteria contractabat, & ſacrificia, cùm laicus eſſet impudenter perageret. Alexander etiam Ales. 4. parte art. 2. mem

bri.

bri.3.quæſt.21.dicit,'quòd non eſt peioris conditionis hierarchia eccleſiaſtica quàm ſint aliæ Repub.ſed in omni Repub. eſt aſcenſus, & deſcenſus, & aſcendendo eſt ſtatus ad vnum,ergo, & in eccleſiaſtica hierarchia erit vnus,qui plenitudinem poteſtatis habebit,at ſi rex Anglornm eſſet caput eccleſiæ Anglicanæ, certe vel eſſet ſupremum vel ſub alio, ſi ſub alio aut ſub Chriſto immediatè,aut ſub pontifice,non eſt autem ſupremum caput eccleſiæ Anglicanæ, quia hierarchia eccleſiaſtica non reſolueretur iñ vnum caput, in vnum fundamentum Petrum ſcilicet contra verbum Chriſti, ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam meam. Si verò eſt, ſub poteſtate Papæ cur illi obedientiam negat? Nonne aduerſatur dicto illi obedite præpoſitis veſtris?

Cap 6. in quo ponuntur, & ſoluuntur obiectiones contra deteminata.

Oeiicivnt nihilominus proteſtantes,quòd in veteri teſtamẽto reges

ges, & Duces ſacerdotibus quid in rebus eccleſiaſticis agere deberent præ ſcripſiſſe, & officium ſacerdotale negligenter obeuntes abdicaſse. Præterea Moyſes præfuit populo Iudaico & leuitis, & ſacerdotibus vt politicus princeps ergo regia poteſtas annexam habet in ſpiritualibus poteſtatem. Albertus magnus quarto ſen. diſtin. 19 arti. 14. negare videtur moyſen verè ſacerdotem fuiſse. Et confirmatur nam poſt mortem Moiſis Ioſue duxit populum, & quamuis eſset ſolummodo politicus princeps præſcripſit nihilominus leuitis, & ſacerdotibus quando vel arca Dei mouenda eſset vel populus circumcidendus Et Dauid, ſacerdotes reprehendit quòd humeris non impoſuiſsent arcã Dei, & conſtituit cantores, & benedixit populo. Salomon etiam abiecit Abiatar, vt non eſset ſacerdos domini, & ſadoch ſacerdotem poſuit pro eo, ſimilia quoque, & Ioſaphat, & Exechias cæterique reges fecerunt in rebus, & cauſis ſpiritualibus. Imperatores quoque Chriſtiani hanc ſibi in ſpiritualibus poteſtatem arrogarunt, adeo vt

Conſtantinus Magnus cauſam Dona tiſtarum,& ipſe audierit, & epiſcopis tanquam eius vice iudicaturis delegauerit. Nicenam Synodum conuocauit in ea præfuit, & ad illius exemplum Theodoſius Marcianus, Theodoricus Italiæ rex atque alii imperatores, & reges in ſpiritualibus iudicarunt, qui nunquam aut hoc ſibi ſumpſiſsent,aut ab epiſcopis id facere permiſsi eſsent niſi iure diuino,& eccleſiaſtico talis poteſtas eis credita fuiſſet,& collata. Ambroſius quoque lib. quinto epiſt.epiſtola.32.fatetur populum poteſtatem habere iudicandi in cauſis ſidei ergo rex multo magis.*veruntamen* rem non ſatis pro dignitate explicant , cauſæ enim, ſpirituales quibus modis , & à quibus iudicibus tractandæ eſsent in conciliis explicatur, ſed concilia ſunt epiſcoporum,vt teſtatum reliquit Auguſt. Epiſt.119. c.19.& epiſt.152.contra Donatiſtas.c. 15.& lib.6.de baptiſmo cõtra Donatiſtas cap.35.& Marcellus Papa in epiſt. 2.& leo huius nominis primus epiſt. 153.& Flauianus in epiſt. ad Theodoſium, quæ habetur in epiſt. leonis,

Pulcherria

Pulcherria quoque Auguſta in epi
ſua, quæ habetur inter epiſt. præambu
lares ad concilium Calcedonenſe.
Hanc ipſiſſimam veritatem Theodo
ſius imperator ſcribens ad epheſinā
Synodum confitetur; Illicitum [in-
quit] eſt eum, qui nō ſit ex ordine e-
piſcoporum, eccleſiaſticis immiſceri
tractatibus, quòd etiam confirmat in
epiſt. ad Cyrillum quæ habetur in o-
perum eius Tom. 4. & Valentinianus
vt retulit ſocrates lib. 6. eccleſiaſt. hiſt.
cap. 7. ad imperatorem de dogmati-
bus determinare non pertinere affir-
mauit. Augu. quoque epiſt. 68. & 166.
de Conſtantino retulit, quòd cum ad
eum cauſam Cæciliani ſchiſmatici de
tuliſſent, non eſt auſus de cauſa epiſco
pi iudicare, Sed eam diſcutiendum,
& finiendum epiſcopis delegauit, vt
etiam dixit Euſebius lib. 10. hiſt. ec-
cleſiaſt. cap. 5. & tandem in Actib. A-
poſt. ca. 20. de epiſcopis dicitur, quòd
eos poſuit Deus, vt regerent eccle-
ſiam ſuam. Nec eſt difficile eorum
ſoluere rationes, in lege namque na-
turæ Reſpub. ipſa ciuilis, inſtituere
poterat ſacrificia quibus Deum ve-

rum colerent atque adeò ſicut reges & magiſtratus creare poterat ita, & ſacerdotes qui diuinò cultui manciparentur, imò, & rex ipſe illos inſtituere poterat, quia nullam habebant ſupernaturalem poteſtatem, & tales, legitur Gen. cap. 17. in ægipto fuiſſe, quin verò poterant iure hæreditario, primogenituræ ſuccedere, quare Melchiſedech iuſſu Dei, quia primogenitus erat Noè [vt nonnulli dicant] nẽpe ſeth, erat ſacerdos Dei altisſimi, & Iacob fertur ius hoc, à fratre ſuo Eſau mercatum fuiſſe. At in lege ſcripta, quia eorum vnctiones ſacrificia, & veſtes erant figura rerum ſupernaturalium legis euangelicæ non poterat, à Repub. creari ſed à Deo per miſterium Moyſis creabâtur, & ideo Deus inſtituit Aaron ſummum pontificem vt habetur Exod. cap. 28. & elegit tribum leui in qua perpetuo eſſent ſacerdotes, & miniſtri templi, hanc doctrinam tradidit Dominicus ſotus 4. ſenten. diſt. o. quæſt. 1. arti. 3. Albertus autem magnus. 4. ſent. diſt. 18. arti. 14. dicit quòd ſpiritualia veteris teſtamenti, & noui quaſi æquiuoce dici, illa e-

nim

nim ſunt ſpiritualia, quia ſignificant ſpiritualia, & huiuſmodi per ſæculares perſonas,& laicos diſpenſari poſſunt. Ex quibus ſane conſtat ſecundum Albertum non eſſe inconueniẽs talia ſpiritualia adminiſtraui per ſimplices laicos. Sed mihi magis probatur,vt dicamus reges ſcilicet Hebręorum in his quæ legis erant ſacerdotibus leuitici generis non præſcripſiſſe imò lib. Deuteron.cap.17.habetur appellationes faciendas eſſe à iudice ſæculari ad ſacerdotem,& in eodem loco iubet Deus regem,deuteronomiũ, à ſacerdote accipere. Ex quibus ſanè conſtat reges Hæbreorum aut nunquàm in his, quæ ad cultum Dei pertinent ſacerdotibus præſcripſiſſe, aut certè non niſi tyrannico imperio. Sed demus eos ſacerdotibus iure in ſpiritualibus præſcripſiſſe quid agere deberent,non inde tamen fit cõſequens ſic, & reges ducesque Chriſtiani ſacerdotibus quid agendum ſit præſcribere poſſe, nam non omnia, quæ in veteri lege fiebant in lege euangelica ſunt facienda quia ſi regum Hæbreorum ſtatus ad Chriſtianos reges tra-

heretur,nonne etiam pontificum leuitici generis ſtatus eadem ratione ad noſtra tempora trahēdus eſſet? Sit ergo vna ſolummodo tribus externo ſacrificio addicta,ſit vnum in mundū templum ſit vnus epiſcopus, at iſta iam putatis abolita,& irrita facta,ergo ſimili ratione, & ſtatus regum Hæbræorum.Sed dicerēt fortasſis,ſi quæ in lege veteri fiebant ad tempus noui teſtamenti non trahuntur, cur pro pontificis Romani primatu Papiſtæ ad exemplum vnius Leuitici pontificis,itemque pro externo,ſacrificio ad vetera ſacrificia confugiunt? Dico id factum eſſe nō ſolùm quia quicquid perfectionis erat in veteri lege, trahendum erat ad nouum teſtamētum, ſed etiam principaliter quia,ſic inſtitutum,eſt à domino, dictū eſt, enim Petro; Paſce oues meas, nō dicit has vel illas, ſed in vniuerſum omnes; quòd qua ratione,ſit à domino inſtitutum ad inſtitutionem,vnius Leuitici pontificis confugiunt Theologi, Catholici,nam multitudo perfectius regitur ab vno quàm, à multis. Ad ſecundum præter id,quòd dicere poſ-

ſumus ſtatum Regum,& Ducum Hę
breorum non eſſe trahendnm ad ſtatum Regum, & Ducum Chriſtianorum, reſpondetur quoque Moyſen non præfuiſſe ſacerdotibus, vt politicus princeps ſed, vt ſacerdoẽ, nã alio qui dicere oporteret regum Hæbreorum nec non Ducum fuiſſe ſacerdotibus mitras imponere, eorumq; manus initiare, pontificem induere, docendi munus arripere, altare vngere, & ſacrificium offerre, nam hæc omnia moyſen feciſſe legimus, vt patet Exod. cap. 28. & 29. huiuſmodi ergo feciſſe arbitrandum, eſt quia ſacerdos Dei erat vt dixit, Dauid; Moyſen [inquit] & Aaron in ſacerdotibus eius, & ſamuel inter eos, qui inuocant nomen eius. Et hanc ſententiam confirmat Leo apud Alphonſum, à Caſtro lib. aduerſus Hæreſes cap. epiſcopus, & Franciſcus Burſatus in primo volumine conciliorum conſi. 108. At replicant non ideo Moyſen à Dauid ſacerdotem dici, quia fuerit vere ſacerdos, ſed quia Hæros, & princeps erat, nam tales in ſacra ſcriptura ſacerdotes quandoque dici ſolent, vt patet. 2.

Regum lib.cap.8.vbi filii Dauid, ſacerdotes appellantur,& dicuntur, vnde,& in primo lib.Paralip.cap.18.dicitur quòd filii Dauid erant primi ad manum regis,vbi gloſſa dicit, quòd erãt priores, & nobiliores, & Petrus comeſtor lib.2.Reg.cap.10.dicit quòd erant ſacerdotes filii Dauid, ideſt poſt regem erãt cæteris digniores, in quẽ ſenſum volunt etiam nonnulli, & illud exod. cap.2. Iethro erat ſacerdos madian intelligendum eſſe,vt ſit ſenſus erat nobilis,& princeps apud Madian,& Anacletus diſt.22.cap.Sacroſancta interpretatur hoc Dauidis dictum non de vero ſacerdotio. Sed de prioritate, erant [inquit] ſacerdotes hoc eſt,primi inter eos, & Caietanus in expoſitione Pſalmi. 98. dicit quòd Aaron fuit verus ſacerdos,ſed Moyſes dictus eſt,ſacerdos quia fuit fons, & origo ſacerdotii nam conſecrauit Aaron. Cæterum quàmuis hoc nomẽ ſacerdos hæc omnia in ſacra ſcriptura ſignificet de Moyſe nihilominus dici non poteſt, quòd ideo ſacerdos dictus ſit quia fuerit ſolummodo hæros,& princeps politicus, nam Da-

uid

uid non coniunxiſſet ſimul Aaron,& Moyſen cum non æqua ratione dicerentur ſacerdotes. Et cōfirmatur quia verùm ſacerdotem diffiniens Apoſt. ad Heb.cap.5.dicit eum eſſe, qui eſt, ex hominibus aſſumptus, & pro hominibus conſtitutus in his quæ ſunt ad Deum, vt offerat dona, & ſacrificia pro peccatis, ſed Moyſes erat pro Aaron in his quæ ad Deum, vt habetur exod. cap. 4. & pro populo, vt in Deuteron.cap.5.Moyſes ergo erat verus ſacerdos, & in hunc modum arguit Alexander 4. parte art.1.membro. 8. quæſt.20. Et quòd res,ita ſe habeat patet, nam in verſiculo diſtinguit inter ſacerdotes, & inuocantes Dominum, nam ſamuel non erat ſacerdos ſed Leuita,vt teſtatum reliquit Hieron.lib.1.aduerſus Iouinianum,& D. Auguſt. in expoſitione Pſalmi.98.& in hac re errauit caietanus qui in præfati pſalmi expoſitione negauit ſamuelem Leuitam fuiſſe.Philo quoq; iudæus lib.3.de vita Moyſis, & Dionyſius Areopagita lib. Eccleſiaſt. hierarchiæ cap.5. & Nazianzenus in oratione ad Gregorium Niſſenum dixe

runt Moyſen eſſe ſacerdotem,nec illis fauet Anacletus,nam cum hoc nomen ſacerdos hæc duo ſignificet,non eſt, mirum ſi aliorum ſequendo opinionem, & interpretationem dixerit Moyſen fuiſse ſacerdotem hoc eſt, nobilem inter eos. Ex quibus omnibus cum conſtet hæc Moyſen non feciſse,vt politicum principem ſed vt ſacerdotē nō eſt, cur principibus Chriſtianis demus facultatem iudicandi de rebus eccleſiaſticis. Tertia vero ratio nullius eſt momenti, nam illa omnia facta ſunt ex concilio ſummi ſacerdotis,vel ex reuelatione diuina vt habetur in lib.numi. Cap.27. & 3.*lib.* Reg.cap.2.quo in loco ſalomon abiecit Abiatar ex reuelatione domini. Quòd verò quarto loco obiicitur nihil concludit,conciliis quidem interfuerunt nonnullis imperatores, non vt de fide iudicarent ſed,vt fidem tuerentur. Nec illis fauet ratio,quàm adduxit Micalus diſt.96.cap. Vbi nam, quàmuis enim fides ſit cauſa publica, & communis non eſt, tamē omnium de illa iudicare, nam nunquid quia iuſtitia eſt, communis omnium cau-

ſa,

ſa,omnium quoque erit illam admi-
niſtrare, & de illa iudicare? At in-
quiunt inter laicos multos doctrinis
variis perpolitos in Theologia e-
tiam exercitatiores inueniri, quã ſint
multi epiſcoporum, ab his ergo cur
non petẽdum potiùs iudicium, quàm
ab epiſcopis ignorantibus, & Cæcu-
tientibus? Verùmtamen his dici po-
teſt illud;

Veterem in limo ranæ cecinere querellam.

NON eſt enim nouus mos noua
ue conſuetudo hæreticis epiſcopos
vocare ignorantes idiotas in nul-
lo præſtantes, ſic enim Arrius voca-
bat patres concilii. Nicem vt recen-
ſet Theodoritus lib.1. ſuæ hiſt.cap.8.
& ſocrates lib.1.hiſt. eccleſiaſt.cap.8.
hic fauet Eraſmus apud Albertum
Più lib.12. Sed demus hæreticis iſtis
in concilio quoſdam, & multos fuiſ-
ſe præſules, qui minùs eſſent in ſcri-
pturis verſati, quàm eorum exigere-
tur perſona, at non ideo hæreticis do-
ctis erant præſtantiores? Nonnè præ
ſtat proba ignoratione detineri [vt

 docuit

docuit Chryſoſt.homil.76.in Matth.] quàm falſa opinione mancipari? Qui enim neſcit facilè ratione,ducitur,vt credat,qui verò ſcire credit cùm neſciat,non poteſt facile veritatem ſuſcipere. Sed ad rem noſtram, nunquid quia in populo priuati multi inueniũtur,qui maiori pollent ſcientia,quàm qui à principe electi ſunt, ideo è ſuo ſolio ſunt deturbandi? Minimè certè, eorum igitur cùm ſit ſeruanda iuriſdictio, & ordinaria poteſtas illis, à principe collata,horum quoque epiſcoporum ſcilicet iuriſdictio, & ordinaria poteſtas, à domino in his quæ fidei ſunt illis collata veneranda, eſt & ſuſcipienda,& à ſolio eorum epiſcopali non ſunt arcendi. Et hinc colligitur error Caluini qui dixit cuiuſuis eſſe eccleſiam emẽdare,nam quãuis Deus vnicuique mandauerit de proximo ſuo, omnia tamen honeſtè & ſecundum ordinem fieri voluit. Apoſt.in priori ad corinth. cap.14. Verùmtamen præter,id quòd conſequutio non valet,falſum quoque eſt imperatores iudices fuiſſe in his,quę fidei ſunt,nam Conſtantinus in cauſa Donatiſtarum

natiſtarum, ſi iudicauit,id fecit conſu
lendo paci, & eccleſiæ tranquilitati,
vnde, & appellare ad regem terrenũ
in his quæ fidei ſunt vocauit rabidam
furoris audaciam,vt dixit optatus Mi
leuitanus, & Thomas Vualdenſis
Tom.1.Doct.Antiq.Fidei lib.2. cap.
80. affirmat Conſtantinum id inuite
feciſse, & Aug. Epiſt.162. id factum
fuiſse affirmat,vt veniam peteret, &
Theodoretus narrat Conſtantinum,
nón quidem cùm auctoritate in con-
cilio Niceno conſediſse, aut ſenten-
tiam dixiſse; ſed vltimum ex omni-
bus ingreſsúm fuiſse, & Ambroſius
epiſt.lib.5.epiſt.32.fatetur Conſtanti-
num nullam legem potuiſse concilio,
& Athanaſius in apolog.2.diſtinguit
iudicia epiſcoporum,à iudiciis.Impe
ratorum. Aiunt Conſtantinum conci
lium conuocaſse indeque deducunt
in cauſis fidei iudicaſse.Cæterum nõ
bene deducunt conuocauit etiã Na-
bucodonoſor Rex ariolos magos,&
maleficos caldeos, nunquid proinde
de ſuis ſonnis iudicauit? Adde etiam
quòd non valet conſequutio conuo-
cauit imperator concilium ergò pro-

pria

pria,& ordinaria auctoritate. nam vt habetur in hiſt. Tripar. lib. 4. cap. 9. & 19. etiam ante concilium Nicenum regula fuit eccleſiaſtica, Ne ſine Romani pontificis auctoritate concilia congregarentur. Quod igitur conuocauit concilium Nicenum conſtantinus intelligi debet, vt intelligitur in ſacra ſcriptura, quòd Ioſue præcepit ſacerdotibus, & Leuitis, vt amouerent archam Dei, non enim præcipiebat illis niſi iubēte Eleazaro ſummò ſacerdote, ſi ergo conuocauit concilium, id factum eſt, conſulente ſummo pontifice, vnde, & Tom. 1. Conſiliorum in decretis ſylueſtri Papæ habetur, quòd his temporibus factum, eſt conſilium cum conſenſu ſylueſtri in Nicea Bithiniæ. Et quòd imperatores eorum regia poteſtate conſilia non conuocarent inde conſtat, quia ſi Imperatores eas ratione id feciſſent profecto quæ ſine illorum conſenſu celebrata fuiſſent cōſilia, irrita eſſent & nullius roboris, & propterea Concilium in Act. Apoſt. cap. 15. celebratum quia nec iuſſu, nec imperatoris conceſsione celebratum fuit nullius

eſſet

eſſet momenti, quo quid abſurdius dici poterat? Et nō ab re ſummus Pontifex in congregandis concilijs Imperatoris & Regum, nec non Ducum Chriſtianorum requirit conſenſum, quia vt docet D. Bernardus in epiſt. 243. Concilia his auctoritatibus congregata ſanctiora, & firmiora eſſe videntur. Et in hunc modum intelligendum, quoque eſt, in concilio Calcedonenſe, & in ſexta ſynodo generali, Cōſtantinopolitana tertia, quod ibi fuerunt glorioſi iudices ſeculares, non quidem, vt iudicarent de fide, ſed an acta eſſent libera, & an vi vel metu eſſent facta. Horum omniū fides haberi poteſt, ex hiſſe quæ tradidit Athanaſius in Epiſt. ad ſolitariā vitam agentes de Hoſio Epiſcopo Cordubenſe: qui ad Conſtantinum Imperatorem dixit; tibi Deus Imperium commiſit, nobis quę ſunt eccleſiæ concredidit. Suidas quoque narrat in verbo Leoncij, quendam Leoncium Tripolis Lidiæ Epiſcopum fuiſſe, qui cum cæteros videret Epiſcopos Conſtantij Imperatoris dicta cum plauſu excipientes, & Con

ſtantium inter Epiſcopos præſidentem, eccleſij que præſcribere volentem ad Conſtantium dixit: Ad ſolos id ſolummodo Epiſcopos pertinere. Theodoretus quoque præfecto Conſtantij dicebat; Se nolle Conſtantio cõmunicare, quia iudicabat de fide, & hanc fuiſſe D. Martini ſententiã teſtis eſt ſuplitius. lib. 2. Sacræ Hiſto. & propterea falſa mentiuntur noſtri tẽporis Hæretici dum inquint, Epiſcopos Imperatoribus, & regibus ſibi talia iudicia arrogare volentibus, non obſtitiſſe, imò nec hęretici antiqui id facere auſi ſunt vt teſtis eſt Hoſius Confeſſ. Polon. cap. 24. & Nicolaus Sãderus lib. 2. de viſibili Monarchia cap. 3. Nec illis fauet Ambroſius, qui & ſi videatur populo iudicandi poteſtatem dare in cauſis fidei, reuera tamen nec populus, nec princeps, aut alius præterquam epiſcopi iudicare habent in cauſis fidei. Eſt enim duplex iudicium priuatum vnum, quod fit à ratione cuiuſque, publicum alterum, quod à magiſtratu eius ordinaria poteſtate exercetur, permittit ergo Ambroſius populo iudicare poſſe

de

de fide iudicio priuato, non quidem ſimpliciter, ſed iuxta regulas Apoſtolorum, & Sanctorum patrum. Conformis eſt ſentẽtia Ambroſij ei quod à Luca narratur in Act. Apoſt. ca. 17. Paulus (inquit) & Silas ingrediuntur Synagogas Iudæorum Berrhœæ, & qui ſummo genere nati erant receperunt ſermonem, cum omni promptitudine quotidie ſcrutantes ſcripturas, an hæc ita ſe haberent. Quo in ſenſu etiam Petrus Sotus prohibet, ne conciliorum ſpiritus iudicetur a laicis, & ſecularibus hominibus. Deſinat ergo hic Brentii impudentia, qui aduerſus Petrum Sotũ virum doctiſſimum inuenit in hunc modum; Principes Iudæorum Berrhoeæ probant, & exigunt ad ſcripturas ſpiritum tantorum Apoſtolorum; & à Sotus prohibet noſtris principibus, ne conciliorum ſpiritum ad nomen ſacræ ſcripturæ exigant. At vero decipit tuo Brentius, quàmuis enim principes Iudæorũ ſcrutarẽtur ſcripturas, an ita ſe haberent, non ob id tamen iudicandi poteſtatem de ſcripturis ſibi arrogarunt nemo enim prohibet,

que

quo minus vnuſquiſque ſcripturas ſcrutetur, an ita ſe habeant quæ affirmantur in eccleſia catholica, at uero ſi ſecus alicui videbitur non propterea poteſtatem illi damnādi damus, iudicet priuato iudicio, ſed iuxta traditionum patrum, & ſi ſenſus ei uidebitur, iudicet ſe potiùs, ob intelligentiæ tarditatem pleraque, non eſſe aſſequutum, quàm illi qui vnum aliquē in locum, ex vniuerſo terrarum orbe congregati, de cauſa fidei diſceptaturi conuenerunt. Fieri igitur, non poteſt vt Reges Anglorum, in ſpiritualibus immediate à Deo plenitudinem poteſtatis habeant.

Cap. 7. in quo ex determinatis oſtenditur fieri non poße, vt epiſcopi in ſuis diœceſibus habeant plenitudinem poteſtatis.

ET ex his etiam colligi poteſt, quàm perniciosiſſimus eſſet in eccleſia error illorum, qui in cōcilio Triden-

Tridentino tentabant determinari tã tum eſſe Epiſcoporum,in ſuis diœceſibus iuriſdictionem quanta eſt Papæ,in vniuerſo orbe. Qui enim affirmat epiſcopus,in ſuis diœceſibus tantum habere poteſtatem, quantam habet Papa,in vniuerſo orbe negare habet Petro cõmiſsas eſse oues Chriſti ſimpliciter,& abſolute, quia quicunque plenitudinem poteſtatis,habet is caput,et princeps eſt,ac per cõſequens ouis eſse, non poteſt, alioquin et Petrus ouis eſset.Diceret tamẽ aliquis epiſcopos oues eſse Chriſti et paſtores, in eorum diœceſibus. At vero decipiuntur nam qui plenitudinem poteſtatis eccleſiaſticæ habet,immediate eſt ſub Chriſto,et propterea ſi epiſcopi habent plenitudinem poteſtatis, non ſunt aſsumpti in partem ſolicitudinis ipſius Petri, nec ſunt oues Chriſti quia ſunt commiſſę Petro,ac inſuper Petrus, non eſset caput omnium eccleſiarum,nec eſset paſtor ouium,et Paſtorum, quod aduerſatur. D.Bernardo.Præterea dicãt q̃ro mihi,epiſcopi, an Parochi in ſuis diœceſib.plenitudinem poteſtatis habeant

beant nec ne,certe affirmare nõ poſſunt eos plenitudinem poteſtatis habere cur ergo non habent? Nunquid Parochorum auctoritas non eſt,de iure diuino? Si eſt ſicut, & illa epiſcoporum cur multis vos habere plenitudinem poteſtatis in tota veſtra diœceſi, & non multis habere Parochos? An fortasſis quia vobis eſt, de iure diuino cura animarum veſtræ diœceſis demandata non autem parochis,qui aſſumpti ſunt in partem ſolicitudinis? At vero ſi hac ratione vobis plenitudo poteſtatis cõuenit, & nequaquam parochis, quia ſunt aſſumpti in partem ſolicitudinis Cur cùm,& vos aſſumpti ſitis in partem ſolicitudinis plenitudinẽ poteſtatis in veſtris diœceſibus vobis arrogatis? Ac demum dicere epiſcopos in ſuis diœceſibus tantam habere poteſtatem quantam habet Papa in vniuerſo orbe,eſt negare verbum, Chriſti Petro ſingulariter dicentis; Paſce oues meas,nõn enim Petrus paſcere poteſt oues Chriſti,ſi vos in veſtris diœceſibus plenitudinem poteſtatis habetis, quia in illis ſummus pontifex nullam haberet iuriſdi-

riſdictionem. Nec dicere poſſunt Papam paſcere oues Chriſti quia paſtores in eccleſia conſtituit, nam nonne, & paſtores ſunt oues Chriſti? A quo paſcuntur? A ſummo pontifice? Minime ex veſtra ſententia, ſunt enim Petro in ſuis diœceſibus æquales, ergo Papa non paſceret oues Chriſti, ſi epiſcopi plenitudinem poteſtatis haberent. Vnde, & Origenes more ſuo philoſophatus in Matth. cap. 16. dicit Chriſtum his verbis; Tibi dabo claues regni cœlorum maiorem Petro promiſiſſe poteſtatem ligandi, & ſoluendi quàm poſtea reliquis Apoſtolis aut dedit aut promiſit, nam cùm aliis omnibus Apoſtolis ligandi, & ſoluendi poteſtatem tribuit in cœlo tantum ſingulari numero explicans ſpondet fore ſoluta aut ligata, quæ illi ſoluerent aut ligarent ſuper terram, at cum Petro claues commiſit non vſus eſt, ſingulari numero ſed plurali numero ſignificauit in cœlis fore ſoluta. Si ergo Apoſtoli quibus epiſcopi ſuccedunt tantæ non fuerũt iuriſdictionis quantæ fuit Petros, quomodo audent iſti in ſuis diœceſibus

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ſe Petro æquales conſtituere ? Cyrillus quoque Alexandrinus apud D. Thomam 4.ſent.diſt.24.quæſt.2.art. 2.quæſt.3.dixit; Vt membra maneamus in capite noſtro Apoſtolico throno Romanorum pontificum, à quo noſtrum eſt,quærere quid credere,& quid tenere debeamus ipſum venerantes,ipſum rogantes præ omnibus quoniam ipſius ſolius eſt, reprehendere corrigere ſtatuere diſponere ſoluere, & ligare loco illius qui ipſum ædificauit,& nulli alii quòd ſuum,eſt plenum ſed ipſi ſoli dedit, cui omnes iure diuino capot inclinant, & primates mundi tanquàm ipſi domino Ieſu Chriſto obediunt, hanc ſentētiam cōfirmat concilium conſtantinopolitanum. Sed concludamus quis quæſo adeo demens eſt, princeps qui totam ſui principatus ſingulis miniſtris conferat auctoritatem.? Nonnè id eſſet tot conſtituere principes in ſuo regno illi æquales? Vt ergo miniſtri principum ex eo, quòd miniſtri. ſunt & in partem ſolicitudinis ſunt à principe aſſumpti minoris intelliguntur poteſtatis quàm ſit princeps, & quo

magis

magis à principe recedunt eo etiam ſunt minoris poteſtatis, ita profectò ſic dicendum eſt, de epiſcopis, & aliis eccleſiæ prælatis, vnde & ſumus Pontifex in cap. Dudum de præben. & dignit. in 6. affirmabat tantã non contuliſſe Epiſcopo auctoritatem, vt maior quoque apud ipſum non ſit. Præterea omnis poteſtas ab alio deſcendens ſuapte natura eſt limitata, nam in ſolo principe eſt poteſtatis plenitudo, ſed poteſtas epiſcopalis, & parochorum eſt à ſummo pontifice, & ab epiſcopo, quia epiſcopi ſunt aſſumpti in partem ſolicitudinis Petri, & parochi in partem ſolicitudinis epiſcoporum ergo eſt ſuapte natura limitata. Ex quibus deduci poteſt error Franciſci Cordubenſis lib. annot. catholicarum cap. 120. qui dixit, quòd in primitiua eccleſia facta epiſcopatuum diſtributione ſinguli epiſcopi in ſuo epiſcopatu omnimodam poteſtatem habebant, quia Cyprianus dicit; Epiſcopatus vnus eſt, cuius à ſingulis epiſcopis pars in ſolidum tenetur. Hoc enim præter id quòd communi omnium Theologorum ſententiæ aduerſatur,

uerſatur,quia epiſcopi etiam in primitiua eccleſia Apoſtolis in omnimoda eorum poteſtate,non ſucceſſerunt. aduerſatur,quoque rationi nunc allatæ,fieri enim,non poteſt, vt à ſummo Pontifice pendeant, & quod in eorũ diœceſibus tantum habeant poteſtatem quantam habet Papa in vniuerſo orbe,tenet ergo & ſemper tenuerunt epiſcopi partem epiſcopatus in ſolidum quia omnes tenentur paſcere gregem. Vel dicitur vnus epiſcopatus cuius partem in ſolidum tenet vnuſquiſque epiſcopus, quia tantum poteſt vnus epiſcopus, in ſua diœceſi quantũ alius in ſua. Et in hac re errauit Molineus apud Franciſcum Vargam lib.de iuriſdi.epiſcoporum confirm.3.propoſ.4.nam dixit quod erat vnus epiſcopatus,hoc eſt vna dignitas epiſcopalis,quàm in ſolidum poſſideţ vnuſquiſque epiſcopus, ſub vno pontifice, verisſimum quidem eſt vnum eſſe epiſcopatum, vnam ſcilicet eſſe epiſcopalem poteſtatem, ſed hanc vnam ab omnibus epiſcopis in ſolidum posſideri ſub vno pontifice falſum eſt,nec id affirmat cap. loqui-

tur.

tur.24.q.1. Sed dicit vnam eſſe poteſtatem epiſcopalem cuius pars vnuſquiſque epiſcopus tenet in ſolidum. aſſumpti enim ſunt epiſcopi in partem ſolicitudinis Petri. Imo Vlpianus affirmat, & iuriſconſulti ſtatuunt duos in ſolidum dominos eſſe, non poſſe vnius rei, ſed pro parte tantum, quomodo ergo ſi una eſt epiſcopalis iuriſdictio tot epiſcopos habere poterit dominos in ſolidum? Sed diceret aliquis, quomodo ergo Apoſtoli vbique terrarum iuriſdictionē habebant? Dico ſolum Romanum Pontificem in ſolidum eſſe totius orbis epiſcopum, quia ordinariam vbique terrarum habet iuriſdictionem, Apoſtoli autem cum illo non fuerunt domini in ſolidum, ſed exigente neceſſitate poterant quæ muneris erant Petri vbique exercere, ille enim dicitur tenere in ſolidum, qui ordinarie, & primo tenet, ſic ille dicitur dominus in ſolidum alicuius rei, qui primo, & ordinarie illi rei dominatur, & Apoſtoli primo, & ordinariè iuriſdictionem epiſcopalem, non habebant cum Petro in toto terrarum orbe, in ſolidū,

D &

& propterea non erant in ſolidum vbique cum Petro Epiſcopi. Ex quibus omnibus manifeſtum fit, quod dicebamus nempe ſolum Papam habere plenitudinem poteſtatis vbique terrarum, ac Regum Anglorum immediate à Deo plenitudinem poteſtatis, in eccleſia Anglicana, non habere, poteſtatemque eccleſiaſticam eſſe collatam Petro, & eius ſucceſſoribus immediate, à Deo.

Cap. 8. in quo determinatur quæſtio, quo iure Cardinalis eligunt ſummam pontificem.

DICERET tamen aliquis concilia Conſtantienſe, & Baſilienſe dicere quod ipſa ſynodus eſt legitime in ſpiritu ſancto congregata eccleſiā catholicam militantem repræſentans poteſtatem à Chriſto immediate habens. Si igitur ſynodus ipſa habet immediate poteſtatem à Chriſto, quomodo ergo dictum eſt Chriſtum

vniuerſitati eccleſiæ immediatè poteſtatem nõ tradidiſſe? Ad hanc quæſt. Gerſon in tract. de poteſtate eccleſiaſtica quem Almainus in lib. de comparatione Papæ, & Concilii immitatur cap. 6. arbitratur concilium eſſe ſupra Papam, quia tota auctoritas eccleſiaſtica in vtroque foro reſidet in vniuerſitatę eccleſiæ, contra hanc opinionem eſt ſententia Ioan. a turre cremata lib. 2. ſummæ Eccleſiæ cap. 71. & Caietani in opuſ. de comparatione Papę, & concilii, arbitrantur enim auctoritatem eccleſiaſticam primo reſidere in prælatis illius, confitentur nihilominus Chriſtum primo auctoritatem eligendi, & creãdi miniſtros eccleſiæ tradidiſſe eccleſiæ. Veruntamen vtrumque opinionem exiſtimo falſam eſse, nam oſtendimus Chriſtum immediate elegiſse Petrum, & Apoſtolos, & nullo Apoſtolorum requiſito conſilio vel conſenſu deſignauit quoque, & ſeptuaginta diſcipulos, ſed Apoſtolis neceſse: ſunt epiſcopi, & ſeptuaginta ſacerdotes inferiores, ergo auctoritas creandi epiſcopos, non eſt immediate collata ec

 cleſiæ,

cleſiæ, ſed Petro ut diximus. Ius ergo paſcendi uniuerſam eccleſiã cum penes Pontificem Romanum reſideat, & immediate illud à Deo habeat dicere oportet falſam eſse opinionem Gerſonis, & Almaini, qui arbitrantur Pontificem Romanum, à concilio immediate auctoritatem capere. Cunque epiſcopalis auctoritas immediate ſit à domino, dicere oportet poteſtatem dicendi votum ſuum in concilio immediate eſse à Deo, & non a concilio vel a ſummo pontifice. Huic opinioni ſubſcripſit Dominicus Sotus 4. ſen. diſt. 20. q. 1. artic. 4. Et confirmatur nam ſupra in caluinam, & hæreticos dictum, eſt dominum noſtrum inſtituiſse regimen monarchicum non ſimpliciter. Sed vna cum Ariſtocratico, ſunt ergo epiſcopi ſenatores Papæ, at vt ſenator à principe inſtitutus ſtatim uotum ſuũ dicere poteſt auctoritate à nullo alio expectata, ita & epiſcopi cum ſint à domino eccleſiæ principe inſtituti ſenatores? ſtatim vota ſua dicere poſſunt, nulla expectata auctoritate aliã à ſummo pontifice. Et confirmatur

matur nam Papa cum concilium congregat nullum facit ius epiſcopis dicendi uotum ergo à Chriſto epiſcopi auctoritatem habent conſultandi in concilio. Sed dicet fortaſsis quiſpiam in concilijs precitatis affirmari quod concilium repræſentat vniuerſalem eccleſiam, & quod immediate habet auctoritate à Deo, videtur ergo quod poteſtas eccleſiaſtica in vtroque foro, ſit penès vniuerſitatem. Reſpondeo concilium dici repræſenta re vniuerſalem eccleſiã, non quidem illa ratione quaſi epiſcopi ſint ſuorum populorum procuratores, ſed quia ſunt capita ſingularum eccleſiarum. Et dicitur habere auctoritatem, à Deo immediate, quia poteſtas eccleſiaſtica, eſt à Deo in põtificem Romanum immediate. At cõtra (inquiũt hæretici) quia ſi auctoritas creandi ſummum pontificem, eſt penès vniuerſitatẽ Cardinalium, multo magis videtur quod poteſtas eccleſiaſtica ſit immediate demãda ta vniuerſitati fidelium, nam Cardinales non eligunt ſummum pontificem niſi nomine epiſcoporum vni-

uerſalem eccleſiā repræſentantium.
Sunt hic opiniones,nam quidam dicunt Papam dupliciter conſiderari poſse nempe quo ad perſonam, & quo ad auctoritatem, primo quidem modo ſi conſideretur Papa exiſtimant ius eligendi ſpectare ad epiſcopos ſunt enim ſenatores Papæ, ſed ſi conſideretur ſecundo modo quo ſcilicet ad auctoritatem, cum illam à Chriſto habeat immediate nullo mô do ab epiſcopis eligitur. Sed contra hanc determinationem dubitari poſſet, quia ſi electio ſummi pontificis ad epiſcopos ſpectat,quomodo ergo Cardinalis eligunt ſummum pontificē? Dubitari quoq; poſset num ſummus pontifex poſsit ſibi ſucceſsorē inſtituere nullo vel Cardinalium aut epiſcoporum requiſito uoto vel conſilio:Priori dubio facit ſatis Dominicus Sotus 4.ſen.diſt.20.q.1.ar.4.quod ſcilicet Cardinales non eligunt ſummum pontificem nomine totius eccleſia quaſi totus populus habeat auctoritatem eligendi Papam ſed nomine epiſcoporum ad quos de iure ſpectat electio ſummi pontificis; tamen

men

men cum non poſſint electioni intereſſe ſine magno diſpedio,& multo tempore electio Cardinalibus eſt commiſſa. Huic ſententiæ videtur manus dare doctiſsimus, & excellens dominus meus Franciſcus Burſatus conſiliorum Tom.1.conſ.108. nume. 18. vbi dicit quod poteſtas eligendi ſummum pontificem, eſt Cardinalibus indefinite tradita, vt citius eccleſiæ vniuerſali prouideatur. Ex quibus ſane concludi poteſt quod ius eligendi ſummum pontificem, non eſt niſi delegatum in Cardinalibus Illuſtriſs. & hanc opinionem ſequitur Paludanus apud Ioan. turre crematam diſt. 23. arti. 2. cap. In nomine Domini, & ibidē Præpoſitus Cardinalis Alexan. Sed contra Sotum obiici poteſt, ſi enim Cardinales ius habent eligendi ſummum pontificem ne pontificis Romani electio ſit epiſcopis diſpendioſa, vel multum retardetur, conſequens fit quod remotis ſiue duabus cauſis epiſcorum ſit eligere Pontificem Romanum ueluti cum eſt concilium congregatam tunc enim epiſcopi ſunt præſentes, at epiſcopi in

concilio congregati non poſſunt ſummum eligere Pontificem, vt patet in concilio Lateranẽſi in quo obiit Iulius ſecundus poſt quartam concilij ſeſſionem,& Cardinales ſolito more conclaue ingrediuntur Leonemque decimum ſeptimo die eligunt. Si igitur Cardinales nulla alia de cauſa ius eligendi ſummum Pontificem habent niſi vt electio,non ſit epiſcopis diſpendioſa, & in multum tempus protrahatur certe epiſcopi tunc in cõcilio congregati voluiſſent iure ſuo vti. Præterea ſi ad Cardinales ius eligendi ſummum Pontificem his ſolummodo de cauſis ſpectat profecto falſum eſſet concilium,non poſſe cardinales iure illo priuare, non enim eſt adeo vrgens cauſa, vt nunquam aliter poſſit euenire, ſed Franciſcus Burſatus loco citato exiſtimat ius tale apud Cardinales nec impediri nec abrogari poſſe per concilium, & Paludanus apud Ioan. TurreCrematam diſt.23.ar.2.ca. In nomine domini exiſtimauit quod Papa ſine aſſenſu generalis concilii, non poſſet à ſtatu Cardinalium ius eligendi ſummum

Pontificem auferre, & alijs dare in quos vniuerſalis eccleſia nunquam conſenſit,& his omnib. adſtipulatur Cardinalis Alexā.in Præfato. c. In nomine domini,ſi igitur nec concilium generale nec Papa poteſt Cardinales iure iſto eligendi ſummum pontificē priuare videtur ergo quod in eis tale ius non ſit delegatum,ſed ordinariū. Præterea nulla alia ratione Cardinales Illuſtriſs. Epiſcopos vbique terrarum dicunt præcedere poſſe niſi quia ſunt maioris auctoritatis, & iuriſdictionis quàm epiſcopi, nam epiſcopi non ſunt aſſumpti, in partem ſolicitudinis Papæ niſi in vna diœceſi, at Cardinales ſunt aſſumpti in partē ſolicitudinis totius orbis, vnde & Ioan. Turrecremata dicebat auctoritatem dominorum Cardinalium, non reſpicere tantum diœceſim vnam, aut prouinciam vnam, ſed vniuerſum orbē, quod etiam confirmari poteſt ex hiſce quæ dicuntur à ſummo Pontifice cum aſſumūtur, nam illos ita alloquitur ſummus Pontifex ut retulit Archiepiſcopus 3. parte tit. 21. c. 1. Eſtote fratres mei, & principes mundi, ſi igi-

 tur

tur ſummus pontifex aſſumit Cardinales ad regimen totius orbis,& epiſcopos ad regimen unius diœceſis vel prouinciæ cũſequens ſit cardinales epiſcopis maiores eſſe, & proinde ab illis,non dependere. Hæc ſunt quæ rẽ ipſam in controuerſiã, & dubiũ ponunt,nuncquid ſentiendum ſit aperiamus. Pro ſolutione igit huius arduæ difficultatis Reſtaurus in trac. de Imperatore qõ. 99. retulit ſummi Pontificis electionẽ vario modo obſeruatã fuiſſe, nã vt docuit Chriſtophorus Marcellus lib.1. ſacrarũ cæremoniarũ.c.2.aliquando ſummus ipſe Pontifex elegit & nominauit ſibi ſucceſſorẽ,ut patet de Petro qui nominauit Clementem, & ſic ius eligendi ſummum pontificẽ ad ipſum ſpectabat pontificẽ. Veruntamen ius quoq; eligendi ſummũ Põtificẽ ad Imperatores ſpectaſſe Canoniſtæ colligunt ex c. Adrianus,& c.ſequ.diſt.63.& ex c. ſi duo diſt.79.& cap. cũ longe ſ.lectiones & capit. Agatho.diſtinctione 63.ſic etiam Illuſtriſs.Io.Hieron. Albanus.in 2.parte lib.de poteſtate Papæ.num.214. deducebat, ſed poſtea

(Inquiunt)

[inquiunt] pientiſſimi Imperatores illa ſe poteſtate abdicarunt iuſtiſſimis de cauſis, vt notat Baldus in cap. olim de reſcriptis, & Auguſt. de Anchona lib. de poteſtate Papæ quæſt. 3. arti. 7. Ioan. Hieron. Albanus loco citato. Et quòd tali iuri renunciauerint habetur eadem diſt. 63. cap. Valentinianus, & in cap. omnis, & in cap. ego Ludouicus, & in cap. conſtitutio. Sed ni fallor ex cap. Valentinianus non habetur imperatorem huic iuri renũciaſſe; hortatur enim ibi Imperator Valentinianus epiſcopos ad electionem epiſcopi mediolanenſis eccleſię, & talem eos eligere debere dicit cui ipſe poſſet ſincere caput ſuum ſubmittere. Ex quibus ſanè habetur verum eſſe quòd Gratianus dicit in eadem diſt. cap. Cùm longe. §. electiones, nimirum ius eligendi vel ſummum pontificem vel alium eccleſiæ prælatum non ideo collatum dici Imperatori, vel Regibus vel principibus aut populo quaſi quòd ipſi teneantur & poſſint electioni intereſſe, ſed quod non poſſent ſic à clero electi inthronizari niſi habito beneplacito Imperatoris,

tur ſummus pontifex aſſumit Cardinales ad regimen totius orbis, & epiſcopos ad regimen unius diœceſis vel prouinciæ cõſequens ſit cardinales epiſcopis maiores eſſe, & proinde ab illis, non dependere. Hæc ſunt quæ rẽ ipſam in controuerſiã, & dubiũ ponunt, nuncquid ſentiendum ſit aperiamus. Pro ſolutione igitur huius arduæ difficultatis Reſtaurus in trac. de Imperatore qõ. 99. retulit ſummi Pontificis electionẽ vario modo obſeruatã fuiſſe, nã vt docuit Chriſtophorus Marcellus lib. 1. ſacrarũ cæremoniarũ c. 2. aliquando ſummus ipſe Pontifex elegit & nominauit ſibi ſucceſſorẽ, ut patet de Petro qui nominauit Clementem, & ſic ius eligendi ſummum pontificẽ ad ipſum ſpectabat pontificẽ. Veruntamen ius quoq; eligendi ſummũ Põtificẽ ad Imperatores ſpectaſſe Canoniſtæ colligunt ex c. Adrianus, & c. ſequ. diſt. 63. & ex c. ſi duo diſt. 79. & cap. cũ longe §. lectiones & capit. Agatho. diſtinctione 63. ſic etiam Illuſtriſs. Io. Hieron. Albanus. in 2. parte lib. de poteſtate Papæ. num. 214. deducebat, ſed poſtea

(Inquiunt)

[inquiunt] pientiſſimi Imperatores illa ſe poteſtate abdicarunt iuſtiſſimis de cauſis, vt notat Baldus in cap. olim de reſcriptis, & Auguſt. de Anchona lib. de poteſtate Papæ quæſt. 3. arti. 7. Ioan. Hieron. Albanus loco citato. Et quòd tali iuri renunciauerint habetur eadem diſt. 63. cap. Valentinianus, & in cap. omnis, & in cap. ego Ludouicus, & in cap. conſtitutio. Sed ni fallor ex cap. Valentinianus non habetur imperatorem huic iuri renũciaſſe; hortatur enim ibi Imperator Valentinianus epiſcopos ad electionem epiſcopi mediolanenſis eccleſię, & talem eos eligere debere dicit cui ipſe poſſet ſincere caput ſuum ſubmittere. Ex quibus ſanè habetur verum eſſe quòd Gratianus dicit in eadem diſt. cap. Cùm longe. §. electiones, nimirum ius eligendi vel ſummum pontificem vel alium eccleſiæ prælatum non ideo collatum dici Imperatori, vel Regibus vel principibus aut populo quaſi quòd ipſi teneantur & posſint electioni intereſſe, ſed ꝙ non poſſent ſic à clero electi inthronizari niſi habito beneplacito Impera-

 toris,

toris,ſacerdotũ enim eſt, eligere præſules, quòd etiam confitetur Valentinianus in præfato cap. Valentinianus, & Adrianus Papa vt habetur in c. Nullus laicorum in eadem diſt. prohibet ſub anathematis pœna ne quis laicorum cuiuſcunq; dignitatis ſit ſe ingerat electioni aut promotiori Patriarche Metropolitæ aut cuiuslibet epiſcopi, hoc idem habetur in 8. ſynodo; & in c. Adrianus præfatæ diſt. & Nicolaus Lothario regi ſcribens dicit: Epiſcopum authoritate Apoſtolica, & non regio fauore eſſe eligẽdum c. Porro ſias diſt. 63. quàm ſentẽtiam confirmauit concilium Pariſienſe cũ ſi per ordinationem, & conſilium Laodicenſe c. Non eſt prætermittendum, & in ſecunda actione ſynodi ſextæ, quæ fuit trecentorum quinquaginta epiſcoporum determinatur irritam eſſe electionem epiſcopi vel præsbyteri à principibus factam c. omnis, & Martinus Papa c. Non licet diſt. 63. quòd ergo apud nonnulla concilia, & in reſcriptis pontificum, & in eorundem cõſtitutionibus reperitur, q populus, vel princeps electioni inter-

fit

ſit intelligi debet non quòd vocetur ad electionem faciendam hoc eſt, ad votum ſuum electiuum præſtandum ſed ad conſenſum ſuum electioni adhibendum, quòd etiam confirmauit cardinalis præpoſitus diſt.22.c. In nomine domini. Et mirum eſt, quomodo canoniſtæ imperatorem iuri de eligendis præſulibus dicant renunciaſſe in c. Omnis, & in c. non licet, cùm nec verbum quidem habeatur de renunciatione, imò cum ſint verba concilii, & Martini Papæ, quomodo erit Imperatoris iuri de eligendis præſulibus renunciantis? Nec c. cùm Adrianus vel Ego Ludouicus id probant, in c. cùm Adrianus nil aliud habetur niſi quòd Adrianus eligitur ad pontificatum inconſultis legatis Imperatoris ne legati principum credãt ſe ius habere in electione Romani pontificis, & in c. Ego Ludouicus nõ plus habetur quàm quòd electio Romani pontificis poſſit libere fieri, à Romanis, & ne verbum quidem de renunciatione habetur. Exiſtimo igitur ſummum pontificem aliquando Imperatori, & regibus, & Chriſtiano

rum

rum principibus ius fuiſſe non quidē eligendi præſules ſed iudicādi de electione, id enim fieri poteſt, vt habetur in 8. ſynodo, & apud Gratianum cap. Adrianus in 2. diſt. 63. & colligi poteſt ex conſilio Trident. ſeſſioue 23. c. 4. & apud Auguſt. di Anchona lib. de poteſtate Papæ quæſt. 2. quòd ergo legitur in dicto c. Adrianus; Adrianū ſcilicet vna cùm vniuerſo conſilio Carolo regi tradidiſſe ius eligendi ſummum pontificem, & ordinandi eccleſiam Romanam, intelligi debet Conſilium vna cùm ſummo pontifice illi feciſſe ius iudicandi de electione non quidem ſimpliciter ſed durante occaſione, & periculo ne in eccleſia tam vniuerſali quàm particulari eſſet ſchiſma, vel oriretur, qua ſublata occaſione ius non ſolum eligendi ſed etiam de electione ius iudicandi, vt antea etiam fuit translatum eſt, ad dominos Cardinales cùm conſenſu tamen populi Romani. Verùm cùm variis contrariisq; vulgi ſeditionibus atq; ſtudiis, & aliquando principum violentia in electione ſummi pontificis, vel ſaltem in præbēdo con

ſenſu creberrimi tumultus, contentiones, rixæ atq; etiam cruentisſimæ pugna cõmitterentur ſæpeque alteio per vim deiecto alter Cathedram occupabat, res Romanæ eccleſiæ in maximam pernitiem deuenerant, nam paruo annorum interuallo decem diuerſorum meritorum viri, Petri ſedem tenuerunt; Benedictus nonus Syluester tertius Gregorius ſextus Clemens ſecundus Damaſus ſecundus Leononus Victor ſecundus ſtephanus nonus Benedictus decimus, cui [inquiunt nonnulli] cùm fuiſſet ſucceſsor Nicolaus ſecundus pontifex maximæ prudentiæ, & ſanctitatis vt tantis malis obuiaret anno ſalutis. 51. ſupra mileſimo in concilio Lateranenſi ſacram legem dedit de electione Romani Põtificis, per ſacrum ſenatum Romanæ Eccleſiæ cardinalium per agendam eſse, quàm deinde in conſilio ſenenſi Alexander tertius, & in Lugdunenſi Gregorius decimus, & in Vienenſi Clemens quintus confirmarunt. Et Alexander tertius in conſilio generali ſtatuit vt ille demum canonice electus cenſeretur.

ſeretur in quem duę colegij partes conſenſiſſent. Ex quibus volunt nō-nulli à tempore Nicolai ſecūdi Cardinales ius nedum eligendi ſummū Pontificem ſed etiam de electione iudicandi libere nullo populi Romani expectato conſenſu acquiſiuiſſe. Huius opinionis videtur Chriſtophorus Marcellus lib. 1. ſacrarum cæremoniarum capit. 2. Blondus apud Remundi Ruphū pro poteſtate pontificis, & Cardinalium lib. contra Mollineum. At vero exiſtimo ego ab initio naxentis eccleſiæ Cardinales habuiſſe ius eligendi ſummum Pontificem, & Cardinales a B. Petro inſtitutos fuiſſe teſtis eſt Stephanus, vt habetur. 79. diſt. cap. oportebat, & Thomas Vualdenſis cap. 54. Arti. 3. lib. 2. Doct. Antiq. fidei, ex illo enim canone habetur, ex inſtitutione Petri, & illius ſucceſſorum eligendum eſſe in pōtificem vnum ex Cardinalibus ergo in Romana Eccleſia fuerunt Cardinales ab initio naſentis Eccleſiæ. Et fauet huic ſententiæ quod dixit Chriſtophorus Marcellus libr. 1. ſacrorum cæremoniarum

cap.

cap. 2. Petrum ſcilicet, diuina inſpiratione Senatum Romanæ Eccleſiæ inſtituiſſe cum quo omnia ardua Eccleſiæ explicaret, & cum clementem ſibi ſucceſſorem nominaſſet, Senatus nominationem illam admittere noluit. In contrarium tamen ſunt multi ex doctoribus inter quos videtur Innocentius in capit. Cum te de re iudicata, & citatur à Paulo Burgaſio parte ſexta de irregularitatibus cap. de ſimonia videtur enim affirmare quod Cardinales ortum habuerint à Conſtantino Imperatore, & huic ſententiæ ſubſcripſit Oldradus conſi. 63. nam in cap. Conſtantinus nil dicit Imperator de Cardinalibus, ſed de clericis tantum. Alij vero ſub Marcellino ortos fuiſſe prædicant. Sunt vero alij qui Cardinales multo in Eccleſia antiquiores putant aiuntque ſub Pontiano ortum traxiſse. Pontianus autem, vt affirmat Platina fuit Anno Domini 45 ſupra ducenteſimum; Claudius autem Pariſienſis in ſuo tractatu de origine Cardinalatus affirmat Cardinales vices Apoſtolorum tenere, nam

(in-

(inquit) Apoſtoli poſſunt tripliciter conſiderari primo , vt principaliter Chriſto aſtiterunt ante eius aſcenſionem in quo quidem ſtatu omnes partes fuerunt, neque Petrus eis præerat ſed omnes erant ſimplices ſacerdotes. Secundo Apoſtoli Chriſti aſtiterunt Petro tanquam primo paſtori ante Apoſtolorum diuiſionem, & ſeparationem ab ipſo Petro in quo quidem ſtatu Petrus præerat in nouo teſtamento poſt Chriſtum Dominum, in hoc autem duplici ſtatu Cardinales Apoſtolos repræſentãt in hocque aſsiſtunt Papę qui eſt Chriſti vicarius, & Petri ſucceſſor. Tertio mõ conſiderari poſsunt Apoſtoli nempe, vt ſeparati, & in orbem terrarum diſperſi, & ſic Apoſtoli nõ ſucceſserunt Cardinales ſed Epiſcopi, vt habetur io capit. In nouo diſtinct.21. & apud vrbanus Papã in c. videntes.12. quæſt.1. hanc conſiderationem fecit etiam Ioan Turrecremata 2. quæſt.7.c. Quemquã nu. 5.& in cap. In nomine domini diſtin. 23.art.2.& Antoninus 3.par.ti 21.cap. 4.& Aug.de Ancona libr.de poteſta-

te

te Papæ quæſt.3.arti.1. & Ludo. Roman.conſi.vlti.& Antonius paganus lib. de iuriſdictione epiſcoporum Veruntamen horum virorum conſideratio præter id quod à Sotto 4.ſen. diſt.24.quæſt.2. Arti.4.deridetur, mihi quoq; non probatur, nam Cardinales dicebantur Clerici Romanæ ecclesię vnde erant ſimplices ſacerdotes & diaconi,non quidem ſine honore & Pōpa vt credidit Paulus Borgaſius parte ſexta de irregularitatibus cap.de ſimonia,ſed in ſumma veneratione quia vt colligit ex concilio Meldenſi capit.54. Cardinales dicti ſunt à titulis Cardinalibus & primis, & eos in honore fuiſſe colligitur ex capi.ſi quis Papa diſt.79. quo in loco electores Papæ honore priuantur ſi Papa ſuperſtite pro Romano pontificatu cuipiam quolibetmodo fauorem præſtiterit & ibidem in cap. Conſtantinus decernitur clericos Romanæ eccleſiæ eo dignos eſſe honore quo ſenatores Imperij honorantur, ſi igitur Cardinales, vt tales erāt ſimplices ſacerdotes & diaconi, conſequens fit quod potiùs ſucceſſerint ſeptus-

ptuaginta quam Apoſtolis. Preterea in cap. Per venerabilem qui filij ſint legitimi ſummus Pontifex atteſtatur Cardinales leuiticis ſacerdotibus ſucceſſiſſe quomodo ergo Apoſtolis ſucceſſerunt & ab initio naſcentis eccleſiæ non fuerunt? & Stephanus Papa diſt. 79 cap. Oportebat teſtatum reliquit à S. Petro inſtitutum fuiſſe vt vnus ex Cardinalib. in ſummũ Pontificem eligeretur, ſed Stephanus iſte fuit anno domini 61. ſupra. 200. Silueſter autem fuit circa annum domini 315. & ſic detegitur error illorum qui dicunt Cardinales ſub Silueſtro & Conſtantino cœpiſſe. Et falſum eſſe exiſtimo in edicto Conſtantini nil de Cardinalib. dici, clerici enim ibi nominati nil aliud ſunt quam quos nũc Cardinales vocamus, nam quamuis etiam ante Silueſtrũ à titulis primis & ab eccleſia Romana, quę dicit caput & cardo diuina diſponente gratia vt habet in c. Sacroſanctà diſt. 22. dicerentur Cardinales crebrius tamen clerici Romanæ eccleſiæ nuncupabantur, et nõ ſolum clerici & Cardinales ſed etiam filij eccleſiæ Ro-

manæ

manæ dicebantur vt habetur in capi. ſi quis ex & in cap. nullus diſt. 79. & huius rei teſtimonium haberi poteſt: quia Silueſter vt habetur 2. quæ. 5. c. Præſul & ante Silueſtrum Stephanus Papa in capi. oportebat diſt. 79. vocat eos Cardinales. Sottus tamen quarta ſent. diſt. 24. quæſt. 2. art. 4. dubitat an in capi. Præſul nomen Cardinalis verè ſignificet Cardinalē an potiùs ſignificet principalem, nam illic Papa pluris eſtimat epiſcopum quem niſi in ſeptuaginta duob. teſtibus damnari non permittit quam præsbiterum Cardinalem, quem in quinquaginta quatuor condemnandum cenſet. Sed iſtud Sotti argumentum admodum eſt leue nam cum epiſcopus ratione ordinis & dignitatis ſit maior Cardinali vt Cardinalis eſt, non inconuenit ſecundum iura antiqua ſummum Pontificem plus epiſcopū quam Cardinalem eſtimaſſe, & hac fortaſsis rõne ſi præsbyteri Romani qui in concilio Lateranenſi ſub Gregorio 2. poſt epiſcopos ſubſcripſerūt ſunt qui nunc Cardinales dicuntur poſt epiſcopos ſubſcripſerūt. Et multo mi-

to minus verum eſt ortos fuiſſe ſub Marcello, qui fuit anno trecenteſimo quarto, an vero originem abuerint à Pontiano qui fuit anno ducenteſimo trigeſimo dubitatur à quibuſdam ſed qua ratione in huiuſmodi inciderint dubitationem mihi ſatis non eſt manifeſtum cum Stephani teſtimonium ſit omni & quacunq; ratione vel authoritate maius. Dicerē igitur Cardinales à Petro inſtitutos fuiſſe & Cardinales aliqñ, clericos Romanæ eccleſiæ cui ſeruiunt aliqñdo conſiliarios vt 12.quæſt.2.capi. eccleſiaſticis & 16.quæſt.1.cap.In parrochia vocatos fuiſſe, & quos canones vocarunt conſiliarios in capi. fundamenta in 6.de electione vocātur Cardinales & propterea mihi non probatur opinio, Dominici Sotto qui loco citato exiſtimat in concilio Niceno & ſynodis Conſtantinopolitanis vſque ad ſextam ſub Nicolao ſecundo non fuiſſe Cardinales, nam quamuis non legatur hoc nomen Cardinalis, qui tñ ibi clerici Romanę eccleſię dicebantur nūc Cardinales vocant̄. Et quòd non ſit res noua ſatis colligitur

ex

ex cap. In nomine domini quòd ab hinc quingẽtis annis, & plùs factum fuit,& in illo cap. appellantur cardinales non tanquam res noua ſed longe vetuſtior. Horum neceſsitas inde oſtenditur quia Chriſtus regimen in eccleſia ſua conſtituit monarchicum cùm conſilio ſapientum at iſti ſapientes Papæ conſiliarii epiſcopi nõ ſunt quia oportet eos à Papa abeſse, reſidere enim oportet, vt ſupra diximus, cardinales ergo neceſsum fuit inſtituere qui eſsent Papæ ſenatores, & conſiliaris. Hugo etiam lib. 2. de ſacramentis aſsignat cauſam cur oportebat cardinales inſtituere quia, [inquit] ſedes Apoſtolica cunctis in orbe terrarum præfertur eccleſiis atque cùm ſuper ſe Metropolitanum habere non posſit cardinales Metropolitani officio funguntur, qui videlicet electum pontificem ad Apoſtolis culminis apicem prouehunt. Et hoc eſt quòd dixit Chryſtophorus Marcellus lib. 1. ſacrarum cæremoniarum cap. 2. Petrum ſcilicet ex in ſpiratione diuinæ ſenatum eccleſiæ Romanæ inſtituiſſe cum quo omnia ar-

dua

dua eccleſiæ expliceret. A principio ergo naſcentis eccleſiæ Cardinales fuere illisque Petrus fuit ſtipatus quòd negabat Vuitclef. Sunt ergo cardinales in eccleſia Romana veluti ſenatores, vt dicit Hieron. lib.5. in Eſaiam prophetam, & iuxta ſententiam D. Bernardi in epiſt. 188. ſunt tãquàm Aaron, & Vr, quorum intererat determinare, & iudicare iurgia lites, & contentiones, vnde & Paulus Burgaſius loco citato retulit iuxta quorundam opinionem cardinales ſucceſsiſse ſacerdotibus Leuitici generis quorum erat litigia determinare, & his munus dedit Innocen. *ius* c. Per venerabilem qui filii ſint legitimi, & Ioan. Turrecremata c. Quamquam 2. quæſt. 7. num. 4. Antiquitus autem cardinales dicebantur clerici Romanæ eccleſiæ vt probat Thomas Vualdenſis loco citato auctoritate D. Aug. non omnes tamen clerici dicebantur Romanæ eccleſiæ clerici ſed illi ſolummodo qui primi erant inter alios vnde, & D. Aug. lib. 1. de baptiſmo contra Donatiſtas cap. 6. vocat præsbyteros grandioris partis

cardina-

Cardinales &(inquit) Donatiſtas ad ſimilitudinem catholicorum conſtituiſſe Cardinales, & Leo nonus in epiſto. ad uerſus Michaelem, & Leonem c.32. reddens rationem cur clerici Romanæ eccleſiæ Cardinales dicerentur (inquit) ideo Cardinales dici quia vicinius cardini illi adhęrent quo cætera mouentur nempe ſummi pontifici & Ioan. Turre cremata 2.q.7. dicit quòd triplici de cauſa clerici Romanæ eccleſiæ Cardinales dicti ſunt primo quidem à Romana eccleſia cui ſeruiunt quæ vt (inquit) Ancletus in c. Sacro ſancta diſt. 22. caput & cardo eſt omnium eccleſiarum. Secundo quia ſicut cardine hoſtium aperitur, ut habetur prouer. c. 25. ita dominorum Cardinalium conſilio, & aſſenſu ſummus pontifex regit diſponit atque gubernat vniuerſalem eccleſiam, ac demum dicuntur Cardinales hoc eſt principales, vt habetur 7. q. 1. c. paſtoralis, & 21. q. 1. cap. Relatio, ſunt enim principales in eccleſia, & eorum conſilio, & regimine tota eccleſia vniuerſaliter diſponitur, & gubernatur, & Innocentius, in ca. Cum

te exponit cap. eccleſia habet ſenatum de Romana, quæ habet ſenatum Cardinalium. Præterea certum eſt Romanæ eccleſię clericos eos dictos fuiſse qui titulis præerant ſed tituli præeminentium quandam habebant vt colligi poteſt ex concilio meldenſi cap. 54. non ergo clerici omnes in Romana eccleſia clerici Romanæ eccleſiæ dicebantur ſed ſolummodo illi, qui erant ob titulum ſommo pontifici cæteris viciniores, & confirmatur, quia Greg. lib. 2. Regiſt. epiſt. 13. ſcribens Terracine eccleſię dicit ſe illi inſtituiſse Agnelum, in Cardinalem Sacerdotem, cum igitur Gregorius vocet Epiſcopum Cardinalem Sacerdotem exiſtimo quoq; non quoſcunque clericos Romanæ eccleſiæ, ſed eos ſolummodo qui titulis præſidebant Cardinales vocatos fuiſse, & propterea 7. quæſt. 1. cap. paſtoralis appellat Ioan. ſquilitanæ eccleſiæ epiſcopum Cardinalem, & in hac interpretatione veniunt nõnulli apud Paulum Burgaſium loco citato, & Hoſt. & Ioan. Andrea in cap. Dilectus in. ii de præbendis dicunt nullam eſse dignita-

gnita-

gnitatem eccleſiaſticam poſt Papatum maiorem Cardinalatu. Ex quibus omnibus colligitur ab initio naſcentis eccleſiæ,& à B. Petro inſtitutos fuiſse Cardinales,ut eſs ent Senatores , & electores ſummi pontificis, quod etiam confirmauit Ioan. Turre cremata.2.quæſt.7.capitu. quamquam nume.4.& huic opinioni fauet opinio illorum,qui dicunt,quod & ſi Petrus nominauit Clementem nihilominus clerici Romanæ eccleſię nõ acquieuerunt nominationi factæ per Petrum ſi ergo non acquieuerunt & alium inſtituerunt profecto ;habebãt ius eligendi. Vnde conuincitur falſa illorum opinio qui affirmant ad epiſcopos ſpectare ius eligendi ſummum Pontificem, & Cardinales in huiuſmodi electionem , non habere niſi ius delegatum,nam ſi conuincitur quod à B.Petio ſunt inſtituti Senatores Romani pontificis , & illius conſultores quomode habent ius eligendi ſummum pontificem ab epiſcopis? Sed enim nihil eſt in eccleſia Dei excepto Papatu maius Cardinalicia dignitate quomodo ęorum

 non

non, erit ordinaria poteſtate eligere ſummum pontificem? Nonne procerum eſt regem eligere at Cardinales in Monarchia eccleſiaſtica proceres ſunt nam aſſumpti ſunt ut ſint fratres Papæ, & principes orbis terrarum illorum ergo erit eligere ſummum pontificem: Præterea ſi epiſcoporum eſſet eligere ſummum pontificem illorum quoque eſſet ipſum intronizare ac per conſequens omnes epiſcopi ſimul eſſe ſunt veluti Papæ Metropolitani, & Papa cum ſit ſupra omnes eccleſias, vt dicit vgo loco citato, non habet Metropolitanum ergo neceſſum fuit inſtituere ſenatum habentē ius eligendi, & intronizandi ſummum pontificem. Prẹterea exiſtimandum, eſt dominum noſtrum optimum inſtituiſſe in eccleſia ſua regimen, ſed omnes bene inſtitutæ Reſpub. non ſolum habent vniuerſalem ſenatum, ſed etiam paucorum ergo, & Romana eccleſia caput omnium eccleſiarum neceſſum eſt habere non ſolum ſenatum vniuerſalem ex omni mundi parte, vt eſt ſenatus epiſcoporum, ſed etiam oportet habere

bere ſenatum particularem, & pauco-
rum. Præterea quemadmodum ſi ali
cuius eccleſiæ capitulum haberet ius
eligendi ſuum epiſcopum, non eſset
tamen dicendum quod ſupra ſuum
eſset epiſcopum: at ſi epiſcopus ab
alio ſibi non ſubiecto eligeretur for-
taſsis dici poſset ab illo pendere, ita
ſi ſummus pontifex à ſuis eligitur
clericis nulli dubium, eſt quod ab il-
lis non pendet at ſi ab epiſcopis eli-
geretur, & intronizaretur confirmare
turque profecto dubitari poſset num
ab illis aliquo modo dependeret.
Præterea Ioan. T rre cremata 2.q.7.
cap. quemquam hoc diſcrimen ponit
inter auctoritatem epiſcopalem, &
Cardinalitiam, quod epiſcopi aſsum
pti ſunt in partem ſolicitudinis vni-
us diœceſis at Cardinales in partem
ſolicitudinis totius vniuerſi, ſi ergo
epiſcopi aſsumpti ſunt in partem ſo-
licitudinis vnius diœceſis, ergo epi-
ſcoporum, non erit agere, & tractare
de his quæ pertinent ad vniuerſalem
curam niſi ſint à ſummo pontifice ſpe
ciali mandato vocati, quia non ſunt
vocati niſi in partem ſolicitudinis hu-

ius diœceſis, ſed eligere ſummum pō tificem eſt res ad vniuerſum orbem ſpectans, & ad huiuſmodi munera obeunda vocati ſunt Cardinales, ut ab illorum inſtitutione ſatis patet ergo Cardinalium erit iure ordinario eligere ſummum pontificem. Et confirmatur quia Aug. 2.q,7.cap. Quamquam dicit Hieronymum, non epiſcopum eſse maiorem Aug. Epiſcopo quod ęquidem intelligendum eſt ratione Cardinalitiæ dignitatis vnde & Papa in Cardinalium creatione vt retulit Antoninus 3.par. tit. 21.c. 1. dicit: Eſtote fratres mei, & principes mundi & hinc colligitur falſum eſse quod nonnulli dicunt Hieron. ſcilicet, non fuiſse Cardinalem: Et propterea laudare non poſsum Archiepiſcopum 3. parte tit. 21. capit. 2. §. 9. qui dubitans quomodó Cardinales ſummum eligant Pontificem, nam ex ipſa electione videntur ſummo pontifice maiores, quemadmodum, & ſummus pontifex quia epiſcopos cōſtituit videtur illis maior. Huic dubitationi reſpondendo dicit quod Papa poteſt dupliciter conſiderari vno

modo

modo quo ad perſonam alio modo quo ad dignitatem, hoc ſecundo modo non eligitur Papa, à cardinalibus ſed ſolum primo modo, & propterea non ſunt maiores Papa. At vero dicat mihi: nonne etiam, & epiſcopi hoc modo à ſummo eliguntur pontifice? Cur ergo illis maior dicitur ſummus pontifex non autem cardinales ſummo pontifice? Dicerem igitur ego ꝙ aliud eſt loqui de electione facta, à ſummo pontifice, & aliud de electione facta à capitulo vel cardinalibus, cum enim ſummus pontifex eligat epiſcopos in partem ſolicitudinis neceſſum eſt aſſumptos electosq; minores eſſe eligente, quemadmodum etiā cùm princeps aſſumit miniſtros eo ipſo intelligūtur principe minores quia aſſumpti ſunt in partem ſolicitudinis, c. igitur, & cardinales quia non aſſumunt Petrum in Pontificem in partem ſolicitudinis ſed, vt ſit princeps, & caput, & totius Reipub. curam gerat hac ratione nequeunt cardinales pontifice maiores dici. Et quòd cardinales ex Petri inſtitutione eligāt ſummum pontificem inde patet quia, vt

diximus in conſilio Lateranenſi car-
dinales creant,& eligunt Leonem de-
cimum epiſcopis in conſilio congre-
garis non reclamantibus. Sed dices
ſi cardinales habent à Petro ius eli-
gendi ſummum pontificem cur ergo
conſilum Piſanum creat Alexandrũ
quintum,& conſilium Conſtantienſe
creat Martinum quintum? Abbas in
c. Licet de electione retulit in conſi-
lio Piſano,& Conſtantienſe multum
diſputatum fuiſſe ad quos de iure ſpe
ctaret electio, Papæ conueniebantq;
omnes de iure ad cardinales ſpectare
quandocunq; ecclesia Papa caret vel
per mortem vel per reſignationem at
cum eſt ſine Papa per priuationem fa
ctam in cõſilio, & per conſilium tunc
ad conſilium ius eligendi Pontificem
dicebant ſpectare. Huius opinionis
videtur Abbas loco citato Barbatius
in c. de tranſlatione de officio legati
Ioan. Gerſon in tract. de poteſtate ec
cleſiæ in vndecima conſideratione,&
Vgo famaguſtanus in parte 3.c.3.id-
que probant per c. Si duo diſt.79. Ve
runtamen decipiuntur iſti,ſi enim ius
eligendi pontificem eſt indefinitæ tra
ditum

ditum cardinalibus, vt citius eccleſiæ vniuerſali prouideatur profecto dicendum eſt, etiam te‹m›pore ſchiſmatis in quo in conſilio proceditur ad priuationem ius eligendi ſpectare ad cardinales, certum eſt enim quòd nulla alia de cauſa in R‹e›pub. bene inſtituta ex multis ſenatoribus pauci determinantur niſi, vt citius ad electionem procedatur, cum igitur ſint determinati cardinales ad electionem ſummi pontificis iuxta veſtram ſententiam, vt citius vniuerſali eccleſiæ prouideatur, ſiue in conſilio deceſſerit Papa vel re‹ſi›gnauerit aut per priuationem fuerit depoſitus, certè ius eligendi ſpectabit ad cardinales nam m‹a›xima epiſcoporum multitudine cito ſuccurri nequit neceſſitatibus eccleſiæ vniuerſalis. Cùm igitur iuxta horum ſententiam ius eligendi ſummum pontificem ſit cardinalibus delegatum vt citius neceſſitatibus vniuerſalis eccleſiæ ſuccurratur quòd cõmodius fit paucioribus quàm multis, dicere oportet etiam conſilio cong‹r›egato ius eligendi ſummum ponti‹f›icẽ ad epiſcopos non ſpectare ſed ad car

 dinales,

dinales, referunt quoq; Imperatores Carolus; & Ludouicus c. Sacrorum canonum diſt.63. eſſe ſacrorum canonum, vt epiſcopus eligatur à ſuo clero ergo erit cardinalium eligere ſummum põtificem. Vnde & Onuphrius lib. de pontificis, & cardinalium creatione recenſet præfatos ſummos pontifices à cardinalibus electos fuiſſe, hoc idem recẽſet Platina in vita Ale. quinti. Et quàmuis Martinus quintus ſit creatus non ſolum à cardinalibus ſed etiam ab adiunctis nonnullis ex omnibus rõnibus epiſcopis, nõ eſt tñ dicendũ ius eligendi nõ ordinariæ expectare ad cardinales ſed potius cum cardinales viderẽt eſſe in eccleſia Dei ſchiſma, & tumultus eſſet opinionũ de iure eligendi ſummum põtificem, in conſilio, ne, dum vellent ſuum defendere ius, eccleſiæ obeſſent, voluerunt potius pro illa vice ſecum habere epiſcopos ex omni natione quàm per ſeipſos pontificẽ eligere. Vel fortaſſis id factum eſt approbãtibus cardinalibus, vt ſcilicet ex omni natione teſtes haberent ſe canonice Papã elegiſſe. Nec c. Si duo, probat ꝙ intendunt

dunt aduerſarii nã, vt dicit Ioan. Tur recrem. capitulum illud duos tangit caſus in quibus ſuccurendum eſt eccleſiæ in ſchiſmate, primus caſus eſt, cùm duo contra Ius electi ſunt, & de illorum iure nulla habetur certitudo & neuter illorum eſt idoneus, tunc enim nullus illorum eſt admittendus, ſed tertius eſt eligendas. Vel etiam ſi alter illorum eſſet idoneus ſed magnum eſſet ſchiſma ſi maneret. Secundus caſus eſt quando duo ſunt electi, & dubium ſit inter contendentes qui ſit vere electus, tunc datur remedium veniendi ad nouã electionem, & qui in noua electione à maiori parte vniuerſitatis fuerit electus pro vero, & legitimo Papa habeatur ſed vniuerſitas illa non ſignificat conſilium ſed vniuerſitatem ad quam de iure ordinario ſpectat electis pontificis.

Cap. 9. in quo determinatur an ſummus pontifex poßit ſibi ſucceßorem nominare, & eligere.

AD ſecundam dubitationem an ſcilicet ſummis pontifex poſsit nominare, & eligere ſucceſſorem, di-

cunt nonnulli quòd non, nam nec Petrus elegit clementem ſed ſolummodo nominauit, vt clerici Romanæ eccleſiæ ſcirent quem pro tali cura probaret optimum. His fauet. D. Augu. Tom. 2. vbi recenſet ſummorum pontificum Romanorum ſucceſſionem: Petri ſucceſſorem facit linum, & lini Clementem, quibus ad ſtipulatur gloſſa 8. quæſt. 1. c. ſi Petrus, & Ioan. Turrecremata ibidem. Sed his aduerſatur Ioan. Papa huius nominis tertius in præfato cap. quo in loco ſummus pontifex dicit; Petrum ſibi Linum, & Cletum aſciuiſſe eis tñ authoritatē pōtificii aut ſoluēdi vel ligādi normā nō tradidiſſe ſed ſucceſſus ſuo Clemēti qui ſedem Apoſtolicam poſt eū, & poteſtatē pontificalē tradē re ſibi. D. Petro tenere promeruit. Hiero. quoq; lib. de ſcriptoribus eccleſiaſticis retulit multos latinorū dixiſſe clemētē eſſe ſecundum à. B. Petro inter pōtifices Romanos, & lib. 1. de virginitate contra Iouinianū facit clemētē Petri ſucceſſorē, & in lib. de geſtis Romanorum pontificum ex Damaſo, de clemente dicit: Hic ex præcepto

B. Petri

B. Petri ſuſcepit eccleſiæ pontificatum gubernandum ſicut ei fuerat à Domino Ieſu Chriſto cathedra tradita vel commiſſa, & in commentariis in Eſaiam prophetam cap. 52. hoc idem probat, & Clemens in Epiſt. ad Iacobum fratrem domini, & libro 7. conſt. Apoſtolicarum c. 45. hanc eandem confirmat ſententiam & his omnibus manus dedit Molonus quidã Hiſtoricus apud Paulum Burgaſium parte ſexta de irregularitate c. De Symonia. Nec mihi fit probabile quod gloſſa, & alii dicunt loco citato, Clementem, ſ. pontificatum reſignaſſe aut certe clericos Romanę eccleſiæ factum Petri, non probaſſe, qui n. fieri poterat ut tanti viri factum & cõſilium non probarent aut quod Clemens pontificatũ reſignaret aut quod clerici non ad mitterent? Si. n. adhuc viuente Petro illi a Petro cathedra tradita fuerat ſicut & illi a dño quo electioni de ſe factæ aut nõ cõſenſit aut poſt Petri morté facti pœnituit? Huic doctrinæ manus dedere. Vgo & Io. Turrecremata diſ. 79. c. Si tranſitus. At dices. D. Aug. loco citato Cle

mentem

mentē hinc ſucceſſorē feciſſe q̄uo ergo facimus nos Clementē Petri ſucceſſorem immediatum? Dico id euenire quia Petrus coadiutores ſibi aſſciuit linum & cletum ut dicit Ioa. tertius ante mille annos nam cum neceſſe eſſet vt Roma aliquādo Petrus abeſſet & vrbs ſine epiſcopo eſſe nō poſſet vt dixit Epiphanius lib.1.tom. 2.hæreſi 27.coadiutores ſibi aſciuit linum & cletum ſed linus extremum diem concludens viuente adhuc Petro cletus in officio vici Papæ ſuccedit vna cum Clemente & in inſtante paſſione Petri ordinatur Clemens in epiſcopum Romæ ac proinde dicitur ſucceſsiſſe Lino & Clero. Eſt ergo Clemens Papa primus à B. Petro & ſucceſsor lini & Clete in vice Papatu.& ſic etiam intelligendus venit Ignatius in epiſt.ad Mariam Zarbenſem cum dicit; Cum eeſses Romæ apud Papam Linum cui nunc ſucceſsit Clemens; fuit enim illa Romæ apud Papa Linum hoc eſt apud vice Papam & vicarium papæ nam adhuc Petrus viuebat & pontificatum non reſignauerat & Lino ſuc-

ceſsit

ceſſit. Clemens in vice papatu. Quis vero ſucceſsor fuerit Clementis & quamobrem hallucinetur Euſebius in Chronicis non eſt præſentis negotij ſat enim eſt probaſse Petro Clementem vſq; ad mortem ſucceſſiſſe. Veriſſima ergo eſt ſententiam quod Petrus nominauerit & elegerit ſibi ſucceſsorem quod etiam oſtendunt verba d. Petri à clemente relata in epiſto. ad Iacobum fratrem domini: Audite[inquit Petrus] me & fratres & conſerui mei quoniam ſicut edoctus ſum ab eo qui me miſit alios dies mortis meę inſtat; Clemētē hūc epiſcopū vobis ordino cui ſoli meæ prædicationis & doctrinæ Cathedrā trado, ſed quæſo cur ei reuelauerat Xp̄s diem mortis, ſi non vt ſibi de ſucceſsore prouideret ? Veruntamen id in legem trahendum non eſt, nam cum pontificatus Romanæ eccleſiæ fuerit in Aaron præfiguratur vt dixit Iſidorus libr.2. de origine officiorum capi.5. & retulit Thomas Vualdenſis cap.30. artic.3.libr.2. doct. Antiq.fidei, quod etiam confirmat d. Aug.quæſt.42.in lib.num. Vt

ergo

ergo in veteri teſtamento Deus non ſolum Aaron. ſed & filios illius ſacerdotio ornanit & his nondum contentus de ſucceſsione quoq; eſt ſolicitus vt patet Exod. cap. 28. 29. quo in loco Aaron & filij eius inſtituuntur ſacerdotes & in lib. Num. cap. 20. ſolicitus eſt de ſucceſsione in pontificatu, ſic etiam in nouo teſtamento figuræ veritas reſpondet, Chriſtus enim ſacerdotium inſtituens ſecundum ordinem Melchiſedech primo Petrum inſtituit & his non eſt contentus ſed moriturus Petrus exuit ſe ſummi pōtificis poteſtate in veſte Aaronica figurata nam velamen poteſtatem ſignificat vt docet d. Hieron. in priori ad Corinth. cap. 11 & illam Clementi tradidit. Et in hac re errauit Antonius Paganus lib. de iuriſdict. epiſcoporum qui contra ſacram ſcripturā & communem omnium opinionum credidit & affirmauit in veteri lege Aaron non fuiſse ſummum ſacerdotem & pontificem, ſed quod Moyſes fuerit ſummus ſacerdos & epiſcopus oſtendit. probare. Dicamus ergo Petrum inſtituiſse Clementē non hac

qui-

quidem ratione vt legem faceret, aut vt ius ſucceſſoribus ſuis eligendi & ſucceſsorem inſtituendi daret, ſed vt adimpleret figuram ſucceſsionē quoque pontificum æque à Deo inſtitutam eſse ſicut & pontificatus vt oſtenderet, & demum ne quis argueret poteſtatem pontificiam quam cum illo adminiſtrarunt Linus Cletus & Clemens eſse communitati traditā ſed vni ſoli. Vnde & Ioan. Turre cremata apud Gratianum diſt. 79. capi. Si tranſitus Papæ affirmat ſummum pontificem non poſse ſibi ſucceſsorem inſtituere & cap. ſi tranſitus oppoſitum non dicit, poteſt enim pontifex dum viuit de ſui ſucceſsore deliberare de concilio fratrum illius quomodo ſcilicet ſit eligēdus & quomodo non, at inſtituere nullo modo poteſt. Cum igitur Cardinales ſummum pontificem eligant vt clerici Romanæ eccleſiæ & non vt epiſcoporum procuratores conſequens ſit quod ſi decederent omnes Cardinales electio Papę non ſpectaret ad epiſcopos ſed ad clericos Romanæ eccleſiæ, & in hac re errauit Augu. de

Anco-

Ancona & archiepiſcopus. 3. par.c.2. §.6.qui dixerunt tutius eſſe in hoc caſu cógregare conciliũ ex vniuerſo orbe,q̃ ſententiã confirmabat Præpoſitis Cardinalis diſtin.22.c. In nomine dñi,nam ſi hæc vera forent,fieret conſequens Cardinales ſummũ eligere pontificem vt ep̃orum procuratores q̄ improbauimus? Ex quibus omnibus ſatis manifeſtum redditur quam nimium ſectarij & hæretici euangelio & veritati aduerſentur,cum enim non ſint eccleſiæ miniſtri. nec à Deo vocati tamquam Aaron ſeſe nihilominus ad dogmata fidei explicanda tamq̃ iudices intromittunt,& confeſſio Auguſtana arti.14.hos reprehendit dum de ordine eccleſiaſtico docet,quod nemo debeat in eccleſia publice docere aut ſacramẽta miniſtrare niſi rite vocatus. Aiunt nihilominus ſe rite vocatos eſſe, quia eccleſia ſemper extraordinarijs indiguit miniſtris, veluti præter Apoſtolos recũ eccleſiaſticarum ordinarios miniſtros in primitiuã eccleſia habuit euãgeliſtas ſic in p̃ſentiarũ nũc nouis & extraordinarijs miniſtris vtiť Deus

ad il-

ad illã ab Antichriſti defectione eua
candã. At vero decipiuntur & Mani
cheum immittatur qui vt retulit D.
Aug. ſcribebat, Manicheus Chriſti
Apoſtolus cui rñdit, nego te eſse Apo
ſtolũ Chriſti, oſtendant queſo vnde a
Deo ſint cõſtituti eccleſię miniſtri ex
traordinariis certe id oñdere nõ pñt
at nos bene vniuerſo orbi palã face-
rę poſsumus eos nullo mõ extraordi
narios miniſtros à Deo conſtitutos
eſse, quia quot quot à Deo extraordi
narie ad populũ docẽdũ miſsi fuerũt
oẽs extraordinarium & ſufficiens te-
ſtimonium habuerunt quod à Deo
eſsent, miſsi, moſes quidẽ cæterique
prophetæ qui prophetauerũt uſq; ad
Chriſti aduentũ hoc teſtimoniũ ha-
buerũt. Moyſes.n. dixit mihi non cre-
dent attulit ſigna id ſimiliter fecerũt
alii prophetæ. Io. Bapt. non ſinę mira
culo orit & circunciditur & uita eius
in maxima fuit admiratione, chriſtus
ut oſtenderet ſe à Deo miſsum eſsę
extraordinario, utitur miraculorũ te-
ſtimonio, quod & ſuis cõtulit Apo-
ſtolis, unde Chriſtus de ſe ipſo loquens
dixit apud Ioan, c. 15. ſi non veniſsem

& loquutus eis nō fuiſſem peccatum non haberent nunc autē excuſationē non habent, & reddens rationem dixit; ſi non feciſſem in eis, quæ nemo alius fecit peccatum non haberent: Et de Apoſtolis dicitur: Illi autem profecti prædicauerunt, domino confirmante ſequentibus ſignis. Aiunt nihilominus teſtimonium habere extraordinarium, quia vt illi à Deo miſſi in ſinagoga perſequuti ſunt à ſinagoga ita, & ipſi ab eccleſia Romana perſequuntur, à paruo quoq; temporis interuallo longe lateq; ſunt diffuſi, quod vtrūq; ſignum eſt eos à Deo miſſos ad eccleſiam ab antichriſti defectione reuocandam. Sed hæc nihil ſunt, vt probent ſe à Deo miſſos, quia & ſi à Deo miſſi in antiqua ſinagoga ſint perſequuti id tamen non eſt factum ab omni ſinagoga ſed ſolummodo ab idolatris regibus, & pſequuti in ſinagoga ſchiſma non fecerunt, at ſectarij ab eccleſia requiſiti de ſigno illorū extraordinariæ legationis ſchiſma fecerunt in eccleſia Dei, quod vtique ab illis omnē tollit fidem, vt patet 3. Reg. lib. c. 22. vbi cum rex Iſrael

circi-

circiter quandringentos cōgregaſſet falſos prophetas, Ioſaphat illis non adhibuit fidē, quia ſchiſma fecerant in ſinagoga. Adde etiam Arrium Photinum Sabellium, cæteraſq; illius farinæ dracones eccleſiā perſequutos fuiſſe, & peſſundaſſe, & tamen non erant nec veri Apoſtoli nec extraordinariæ à Deo miſsi. Præterea hæreſis Arriana, vt fulgur vbique diffuſa eſt, at nunquid ideo Arrius erat legitimus euangelij miniſter? Amplius ſi ſicarij iſti extraordinariam habent legationem verbi Dei ad eccleſiam ab antichriſti defectione reuocandā quomodo verum eſt quod ait Apoſ. Eccleſiam ſcilicet eſſe columnam, & fundamentum veritatis? ſi enim eſt columna veritatis quomodo decidere poteſt? Et ſi Chriſtus dixit: Et portę inferi non præualebunt aduerſus eam quomodo ad antichriſtū inclinat, & à Chriſto recedit? Et ſi à Chriſto non recedit, & ab illo deficere non poteſt quomodo audent dicere ſe hac de cauſa extraordinarie à Deo miſſos eſſe ad reuocandam ab antichriſti defectione eccleſiam? Præ

terea;

ſterea ; ſi reuocant ecclesiam ab antichriſti defectione ad quid reuocant, ad Apoſtolos ne, an ad lutherum caluinum, & alios ſectarios ? Ad Apoſtolos eam reuocare dicere non poſſunt quia illorum doctrinam in Apoſtolos reſoluere non poſſunt, & hanc præſertim verbi Dei extraordinariā legationem, quia vt clemens Romanus retulit lib. 4. regog. Petrus Apoſ. cauit vt nulli doctorum crederent, niſi ei, qui Iacobi fratris domini ex Ieruſalem detulerit teſtimonium vel eius quicūq; poſt ipſum fuerit, at iſti ſectarij ne dicam ſicarij, & Apoſtatæ nullum habent ſignum quod eorum legatio ſit à Deo. Ac demum Paulus Apoſt. extraordinarius Apoſtolus à Deo electus, & doctus vt ipſe teſtatum reliquit ad Galat. c. 1. & 2. ſed illius doctrina non fuit doctrinæ Procerum, & patrum eccleſiæ contraria ſed omnino ſimilis at vos proceribus & eccleſiæ patribus contradicitis, & a ierſamini, ergo veſtra legatio nō eſt à Deo Præterea Paulus vt patet loco citato cōtulit euangelium ſuum cum Apoſtoli, & vniuerſa eccleſia per Apoſtolos

ſtolos repreſentata at vos nullo mō-
do doctrinam veſtram ad lydium cō
ciliorum lapidē conferre vultis, quod
aduerſatur. D. Paulo dicenti ad Ga-
lath. quod poſt annos. 14. ex Dei re-
uelatione aſcendit Ieruſalē hoc eſt
ex Dei præcepto ad conferendum
euangelium ergo non habetis hanc
extraordinariam legationem à Deo.
Præterea conſtituti Apoſtoli à Chri-
ſto extraordinarij legati ad reuocan-
dam gentilitatem ab Idolatria ſimbo
lum habebant, at vos nedum vobis
ipſis ad inuicem ſed etiam vnus ſibi
aduerſatur legationem ergo non ha
betis extraordinariam. Præterea Pau
lus à Deo immediate electus ex Dei
nihilominus ordinatione, & præce-
pto ſubijcitur ordinario iudici, vt pa
tet Act. c. 13. ſegregate mihi Paulum
& Barnabā ad opus ad quod aſſumpſi
ſi eos, demus ergo vobis à Deo e-
lectos vos eſſe verbi Dei extraor-
dinarios prædicatores, at nunquid
præterea non tenemini vos ab ordi-
narijs verbi Dei iudicibus iudicari,
& mitti? Hinc palam fit quam ſint
parum memores ſui officij Epiſcopi
qui-

quidam qui concionatores nullo prę miſſo aut paruo examine ad concionandum admittunt, Paulus enim electus à Deo ex Dei Reuelatione hoc eſt præcepto diuino cogitur ſe iudici ordinario verbi Dei ſubijcere,& Epiſcopi audent nulla vigenti de cauſa prædicatores etiam intutos ad prædicandum in eorum diœceſibus admittere? id enim non niſi vrgenti de cauſa fieri debere exiſtimarem. nam paſtor ordinarius de ouibus ipſe rationem redditurus eſt coram Deo. Veriſsima igitur ſunt quæ ab initio diximus poteſtatē ſcilicet eccleſiaſticam vniuerſitati,aut optimatibus nō eſse traditam ſed Pont. maximo qui eſt Monarcha , & Epiſcopos aſſummit in partem ſolicitudinis, & Cardinales vt ſint illi coadiutores ad vniuerſum regendum.

F I N I S.

Frater Dyoniſius Ciſlagus de M[?]o ordinis prædicatorum Inquiſitor Taurini &c.

BREVIS TRACTATVS

DE IVRE ELIGENDI MINISTROS ECCLESIÆ, ET PRAESERTIM SVMmum Pontificem.

In quo ſacræ ſcripturæ, traditionum, conciliorum Eccleſiæ, Sanctorum Patrum, nec non hiſtoriarum auctoritatibus fides Catholica defenditur, & explicatur.

AVCTORE F. IOAN. Paulo Donato, Carmelitano, Theologo Bonon.

Et in cathedrali Caſalenſi ſacræ Theologiæ Lectore Publico.

TAVRINI.
Apud Franciſcum Laurentinum.
MDLXXXII.

VESPESIANO CONZAGAE COLVMNAE

In magna Italorum
Dynaſtia,
Sablonatę Duci Eccellentiß. &
humanißs. Principi antiquis
Heroibus coæquando ſide pie
tate religione ortodoxa celeber
rimo domino ſuo colendiß
F. Ioannes Paulus Donatus
Carmelita. S. P. D.

ETSI de in-
nata illa
tuae excellē
tiſs, veſpa
ſiane apud
que omnes
peruulgata humanitate atq; cle-

mētia mihi videar oĩa poſſe polli ceri, quæ ab optimis ac prudētiſſimis Principibus viro Religioni aſcripto ſunt expectanda, ex eo tamen quòd frequentiſſime, cuique optime in qualibet ſcientia præcellenti, vt ſcilicet eius ſcripta carpantur ac villicentur euenire ſolet cùm facile futurum ſperare laborem hunc meum, & ſi candido ſuſceptum animo, ſore qui morderent, & inſectarentur, non ſubticendum putaui cur conſtantiſſime ab ipſo operis initio in ea perſeuerauerim opinione, vt tuo potiùs ſub Auguſto, nomine quàm eccleſiaſtiei principis ederetur in Lucem. Nec me latebat mihi de iuriſdictione diſſerenti multos forte cùm

ſtomacho obiecturos proprium hoc Iuriſconſultorum non etiam Theologi munus vocitari. Ego tamen longe à Lyſandro recedens qui veritatem nihilo mendacio meliorem, & iuſtè vulpina pelle vti poſſe vbi Leonina non ſufficiebat affirmare auſus eſt, iuxta Diui Petri ſententiam horũ omnium cauſas in medium proferam. Cum in te Illuſtriſſ. & Excellentiß. Princeps veram religionem cum ſæculari imperio arctiſſime cumulatam quinimo æmulam Platonici illius Androgini ab omnibus intellexißẽ cur mihi non perſuaderem alterum te Aegiptum regem ſacra ac profana moderantem me vrgeri: hoc tibi opus, Vt nulla mora in-

terpoſita conſecrarem? In aliud vero tempus reijcerem tenuis aquæ riuslo oceanum locupletare vaſtiſſimum? Quid verò ſi præſentium temporum reſpiciamus infelicitatem dum ab impijſſimis hæreticis paſſim omnia peſſundantur nec verbis, & auctoritatibus quinimo nec rationibus (& tamen homo animal eſſe deberet rationale) quàmuis adamantinis in etiam redire cogi poſſunt vnde vi ferro igne, & acerbiſſimis Flagris compellendi ſunt. quæ tutior ac certior uia quàm ſecularium Principum auctoritas atque potentia? Iuriſdictionis porrò ſegetem vir Theologus ſi ſum ingreſſus an ne reprehendi merear ab

ijs qui

ijs qui cùm nullius ſint iudicij in cuiusque litis contentioniſue determinatione pecudum more? aliorum iudicio ducti ſola Bartoli ac Baldi contenti ſunt auctoritate? Ego certè reor, & te ſummum bonarũ artium corypheũ veſpaſianum iudicem ſtatuo adeo inter ſe coniunctas eſſe has diſciplinas Theologiæ ſcilicet ac iuris canonici, vt neutrius perfecta cognitio ſine ope alterius acquiri poſſe videatur, quiq; alteram ſine altera ſtatuat imperatoriam etiam (vt illis cum Iuſtiniano loquar) maieſtatem ſolis legibus armatam uel ſolis armis ſtatua: decoratam. Tu vera excellẽtiſſime princeps vnus è multis electus es ſub cuius patroci-

nio

nio, & tutela noſter hic qualiſcunque ſit partus conquieſcere deberet. Jtaque me impullit cauſa prior animi tui celſitudo ſummam ſecum trahens clemētiam ingenium facile nulla pœnitus labe contactum, bellicæ laudis militarisque gloriæ flagrans ſtudium, quas res omnes aperte teſtantur Caroli Maximi Auguſti ac Philipi Hiſpaniarum regis nouique orbis domini de te præclara teſtimonia: cum tibi maximarum Prouinciarum curam demandarint, Nec illa poſterior illa in quàm tua toti orbi cognita pietas ſingularis ſic, vt veriſſime proferret Jlioneus Vergilianus.

Te-

Te iuſtior alter
Nec pietate fuit nec bello maior, & armis.

Etenim Auguſtiniani Patres, à te in proximis comitijs ſuis generalibus liberaliſſimè ſubleuati verba vocesq; ad vbique magnificentiam tuam diuulgandã ſibi deeſſe ſummopere dolent; Carmelitæ vero quos tua vrbe, domo conuiuio recepiſti ære proprio ſubleuaſti ſynuq; prope ipſo fouiſti tantum æs alienum ſol uere impotentes erubeſcerent, dum ea omnia memoria repetũt niſi tuum eſſe ſcirent illũ diem cẽſeri perdidiſſe quo in aliquem beneficium non contuliſti; ſed vela iam contrahendo cum ſi tua præclariſſima geſta dicer

crederem

credorem ea potius minuerem quàm referrem cum Platone il lo diuino dicam; Beatiſſimas fo-res Reſpub. ſi aut philoſophi do-minentur aut ſaltem qui guber-nant diuina quadam ſorte phylo ſophentur, nihil eſt enim peſtilen tius poteſtate, & audacia quàm ignorantia commitatur. His mul tisque alijs ego cauſis ductus è meo tenuiſſimo theſauro has qua leſcunq; veſtes vt illas domina tioni tuæ Illuſtriſſ. & Excellen tiſſ. mitterem deprompſi non eas quidem Luculliano ſumptu ma gnificentiaq; comparatas neque Mileti contextus neque, Tyria purpura ſaturatas ſed mira par-ſimonia compoſitas contextas & ornatus. Et cum mihi ſim

optime

optime conſcius hoc opus cuius ego non tam auctor quàm collector fui ad omnipotentis Dei laudem, & communis Reipub. vtilitatem compilatum eſſe in ſpem erigor non vulgarem nec (vt opinor) vanam dominationi tuæ Illuſtriß. & Excellentiß. ingratum videri haud poſſe. Deus optimus Maximus Excelleniiſ. dominationem tuam ad totius orbis Chriſtiani perpetuam ſalutem diutiſſimæ tueatur, & conſeruet cui, & meipſum, & fortunam, & ſtudia mea quàm humillimè cupio commendata eſſe. Caſali Calendis Ianuarij. 1582

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ALFREDO FARNESI ★ Legatore di Libri
ROMA
Piè di Marmo 19-20

BIBLIOT
NA